

Jaarstukken

Laborijn 2016

Voorwoord

Voor u ligt het eerste jaarverslag van Laborijn.

Laborijn is sinds 1 januari 2016 het nieuwe participatiebedrijf van de gemeenten Aalten, Doetinchem, Oude IJsselstreek en Montferland. Nadat eind 2015 de gemeenteraden het besluit namen tot de fusie van de afdeling Werk & Inkomen van de gemeente Doetinchem, het ISWI van Aalten en Oude IJsselstreek en de voormalige sociale werkvoorziening Wedeo, is er hard gewerkt om de fusie gestalte te geven. Per 1 januari 2016 stond de nieuwe organisatie in de steigers, waarna gedurende het hele jaar door alle medewerkers, managers en bestuurders is gebouwd aan de organisatie en de kwaliteit die wij voor ogen hebben.

Zo is in 2016 de missie en visie van Laborijn bepaald en hebben wij onze hoofdprocessen daarop ingericht. Ons uitgangspunt is dat werk voorop staat. Inwoners die bij Laborijn komen voor een uitkering, krijgen een intake waarbij gelijk werk wordt aangeboden of wordt gekeken wat iemands mogelijkheden zijn op werk. Heeft iemand meer begeleiding nodig, dan bieden we die. Is werk voor iemand nog een stap te ver, dan komen we met andere oplossingen. Onze afdelingen zijn naar dit proces ingericht, waardoor wij nu de afdelingen Werkgeversdienstverlening & detachering, Ontwikkelen naar werk en Inkomen & maatschappelijke participatie kennen. De hoofdprocessen zijn daarbij ook 'lean' ingericht. In 2016 zijn daarnaast de Laborijn-functies bepaald. Ook daarbij hebben we volledig rekening gehouden met ons uitgangspunt dat werk voorop staat. Eind 2016 wist elke Laborijn-medewerker wat zijn of haar functie is in de nieuwe Laborijn-organisatie. Begin 2017 is het plaatsingsproces formeel afgerond, overigens zonder veel problemen.

In het afgelopen jaar is een groot deel van de randvoorwaarden gerealiseerd die nodig zijn om ons werk goed te kunnen doen. Denk aan de harmonisatie van alle regelingen, zoals de arbeidsvoorwaarden van Laborijn-medewerkers. Of denk aan de verschillende softwarepakketten, maar ook aan de huisvesting van onze organisatieonderdelen. Om het mogelijk te maken dat al onze ambtelijk medewerkers onder één dak hun werk kunnen doen, is in het laatste kwartaal van 2016 onze locatie aan de Terborgseweg 106 en 110 verbouwd. Per 31 december 2016 beschikt Laborijn over één kantoor- en ontvangstlocatie en daarnaast over Werkleercentra in Uft en Doetinchem.

In 2016 heeft Laborijn de werkzaamheden voor Aalten via een DVO uitgevoerd. In 2016 heeft de gemeenteraad van Aalten besloten toe te treden tot de GR en daar integraal de Participatiewet uit te voeren. In de loop van 2016 zijn daarom alle voorbereidingen getroffen om de sociale werkvoorziening van Aalten vanuit Hameland over te nemen. Op 2 januari 2017 heeft dat geresulteerd in de opening van het Werkleercentrum in Aalten. De gemeente Montferland heeft in 2016 besloten bij Laborijn te blijven. Dit betekent dat per 1 januari 2017 de GR van Laborijn bestaat uit de gemeenten Aalten, Doetinchem, Oude IJsselstreek en Montferland. De eerstgenoemde gemeenten zijn volwaardig deelnemer, de gemeente Montferland neemt alleen voor het Wsw-gedeelte deel aan Laborijn.

Laborijn is ambitieus, maar ook realistisch. In 2017 en mogelijk ook in 2018 wordt er nog volop gebouwd en ontwikkeld. Om in de beeldspraak te blijven: in 2016 hebben we het casco neergezet, in 2017 volgt de afwerking. Zodat we in de toekomst onze ambities ook echt waarmaken. Waarbij ons motto is: Samen werkt!

April 2017

Betty Talstra
algemeen directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Bericht van het Dagelijks Bestuur	4
1.1 Doelstellingen	4
1.2 Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau	5
1.3 Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening	6
2. Kerngegevens	7
2.1 Kengetallen	7
2.2 SW	8
3. Organisatie	12
3.1 Organisatie ontwikkeling	12
3.2 Commissies	13
3.3 Organogram	14
4. Jaarverslag	15
4.1 Programmaverantwoording	15
4.2 Verplichte paragrafen	22
5. Jaarrekening	34
5.1 Balans per 31 december	34
5.2 Overzicht van baten en lasten	36
5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	37
5.4 Toelichting op de balans	40
5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	45
5.6 SiSa-bijlage	48
6. Overige gegevens	50
6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	50
6.2 Normenkader en controletoleranties	50
6.3 Samenstelling bestuur per 31 december 2016	51
6.4 Samenstelling Tijdelijke Ondernemingsraad per 31 december 2016	52
Bijlage 1 Verloopoverzicht materiële activa	53
Bijlage 2 Incidentele baten en lasten	53

1. Bericht van het Dagelijks Bestuur

1.1 Doelstellingen

Elke inwoner moet de kans hebben op een zo zelfstandig mogelijk leven.

Dat is de missie van Laborijn. In de visie van Laborijn draagt werk daaraan bij.

Wij ondersteunen inwoners voor wie werk zoeken en vinden niet vanzelfsprekend is, op hun weg naar een baan. Is die baan nog niet mogelijk of lukt het alleen met een vorm van ondersteuning of begeleiding? Dan staan wij ook voor de inwoner klaar.

Doelstellingen

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Dit is één regeling die de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet arbeidsbeperking jonggehandicapten (Wajong) vervangt. Het doel van de Participatiewet is om iedereen met arbeidsvermogen aan betaald werk te helpen, bij voorkeur bij reguliere werkgevers.

Laborijn heeft de doelstelling van de Participatiewet vertaald naar het streven om iedere inwoner naar vermogen te laten deelnemen aan de samenleving, bij voorkeur via betaald werk en als dit (nog) niet mogelijk is, door (maatschappelijke) participatie.

Iedere afdeling van Laborijn beschikt over afdelingsdoelstellingen. Deze worden jaarlijks vastgelegd in het Jaarplan (ondernemingsplan). In het Jaarplan staan ook de targets en kpi's, die vervolgens per afdeling worden vertaald naar targets per team en/of medewerker.

Doelgroep

Laborijn voert voor de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek integraal de Participatiewet uit. Voor de gemeente Montferland is Laborijn alleen de uitvoeringsorganisatie voor de Wsw. Dit betekent dat sinds 1 januari 2016 inwoners uit de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek een beroep kunnen doen op Laborijn voor werk, re-integratieondersteuning en/of een uitkering. Deze inwoners zijn zogezegd de 'klanten'. Laborijn brengt hen onder in drie groepen:

- 1- Werkzoekende inwoners die binnen drie maanden na aanvang van de uitkering op eigen kracht of met beperkte ondersteuning betaald werk vinden.
- 2- Werkzoekende inwoners die binnen een periode van maximaal twaalf maanden na aanvang van de uitkering een re-integratietraject volgen, met als doel betaald werk te vinden.
- 3- Inwoners die structureel of voor bepaalde tijd niet in staat zijn tot loonvormend werk. Wij verwijzen hen naar Wmo-voorzieningen rond vrijwilligerswerk en maatschappelijke participatie in hun eigen wijk.

Werkgevers en de gemeenten voor wie wij werken, zien wij ook als onze 'klanten'. Een groot deel van onze doelgroep wordt immers (tijdelijk) gedetacheerd en vindt op die manier uiteindelijk een reguliere baan. Onze relatie met werkgevers in de regio is daarom heel belangrijk. Wij begeleiden en ondersteunen hen bij het proces van detacheren. Dagelijks zijn we actief om nieuwe werkgevers te benaderen.

Daarnaast werkt Laborijn samen met bijvoorbeeld het Werkgeversservicepunt, de aanspreekpunten in wijken en dorpen, het Buurtplein en Wmo-projecten voor vrijwilligerswerk en maatschappelijke participatie. In 2016 is hiermee een begin gemaakt, in 2017 breiden we dit netwerk verder uit.

1.2 Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau

Laborijn is een juridisch zelfstandige organisatie met een Dagelijks en een Algemeen Bestuur op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De deelnemende gemeenten hieraan zijn (per 1 januari 2017): Aalten, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek. De gemeente Montferland heeft alleen de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

neergelegd bij Laborijn. De overige gemeenten hebben de volgende wettelijke en overige taken opgedragen aan Laborijn:

- Wet sociale werkvoorziening (Wsw);
- Participatiewet, met uitzondering van de verlening van bijzondere bijstand bedoeld in paragraaf 4.1 van de Participatiewet, tenzij deze direct verband houdt met de kosten van levensonderhoud, zoals woonkostentoeslagen en bovenwettelijke aanvullingen op de bijstandsnorm;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw);
- Wet inburgering;
- Artikel 1.13 Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, met uitzondering van medisch geïndiceerden.

Laborijn voert ook andere taken/diensten uit:

- Wij ondersteunen het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) voortijdig schoolverlaters, vooral op het gebied van applicatiebeheer;
- Wij verzorgen voor de deelnemende gemeenten de aanvragen in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF), ter bevordering van actieve inclusie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij coördineren deze ESF-regelingen en voren ze ook gedeeltelijk uit;
- Wij verlenen diverse ondersteunende diensten voor het Werkgeversservicepunt Achterhoek en het Sectorplan Wsw Achterhoek.

In de uitvoering van deze taken houdt Laborijn ook rekening met de afspraken en verordeningen die in regionaal verband zijn gemaakt.

In 2016 bestond het Algemeen Bestuur uit 5 leden: Frans Langeveld (wethouder gemeente Doetinchem), Peter van de Wardt (wethouder gemeente Oude IJsselstreek), Ingrid Wolsing (wethouder gemeente Montferland), Kees Telder (wethouder gemeente Doetinchem) en Bert Kuster (wethouder gemeente Oude IJsselstreek).

Het Dagelijks Bestuur van Laborijn werd in 2016 gevormd door drie leden. Twee leden zijn gekozen door en afkomstig uit het Algemeen Bestuur. Daarnaast komt één lid van buiten de kring van het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestond in 2016 uit: Frans Langeveld (gemeente Doetinchem), Peter van de Wardt (gemeente Oude IJsselstreek), Rolf Winter (extern lid).

Het Algemeen Bestuur heeft in het afgelopen jaar 5 keer vergaderd. Het Dagelijks Bestuur 12 keer. Op de agenda van het AB stonden onder meer de onderwerpen: toetreding van de gemeente Aalten tot de Gemeenschappelijke Regeling Laborijn (GR), het voornemen van de gemeente Montferland om uit de GR te treden, het transformatieproces en de benoeming van de algemeen directeur.

1.3 Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening

Het voordelig resultaat ad € 341.686 is positief beïnvloed door een tweetal posten die in feite moeten worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de bestemmingsreserves. Dit is echter niet toegestaan zonder instemming van het bestuur.

Het betreft de overdracht ad € 157.371 van de gemeente Doetinchem en van het ISWI van de het per 1 januari gereserveerde vakantiegeld en verlofdagen voor de ambtelijke medewerkers die per die datum in dienst zijn gekomen bij Laborijn. En een onttrekking ad € 2.662 aan de bestemmingsreserve Rijkssubsidie.

Er is op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog geen afspraak of, en zo ja, in welke mate Laborijn financiële risico's die verband houden met de uitvoering van haar activiteiten zelf dient te dragen. En, in het verlengde daarvan, wat de omvang van het eigen vermogen moet zijn om die risico's op te kunnen vangen. In 2017 zal hiervoor een voorstel worden uitgewerkt.

In afwachting daarvan stelt het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening zoals opgenomen in hoofdstuk 5 overeenkomstig vast te stellen en het voordelige resultaat van € 341.686 als volgt te bestemmen:

- € 157.371 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Reservering verlof en vakantiegeld;
- € 2.662 te onttrekken aan de bestemmingsreserve Rijkssubsidie;
- € 186.977 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

2. Kerngegevens

2.1 Kengetallen

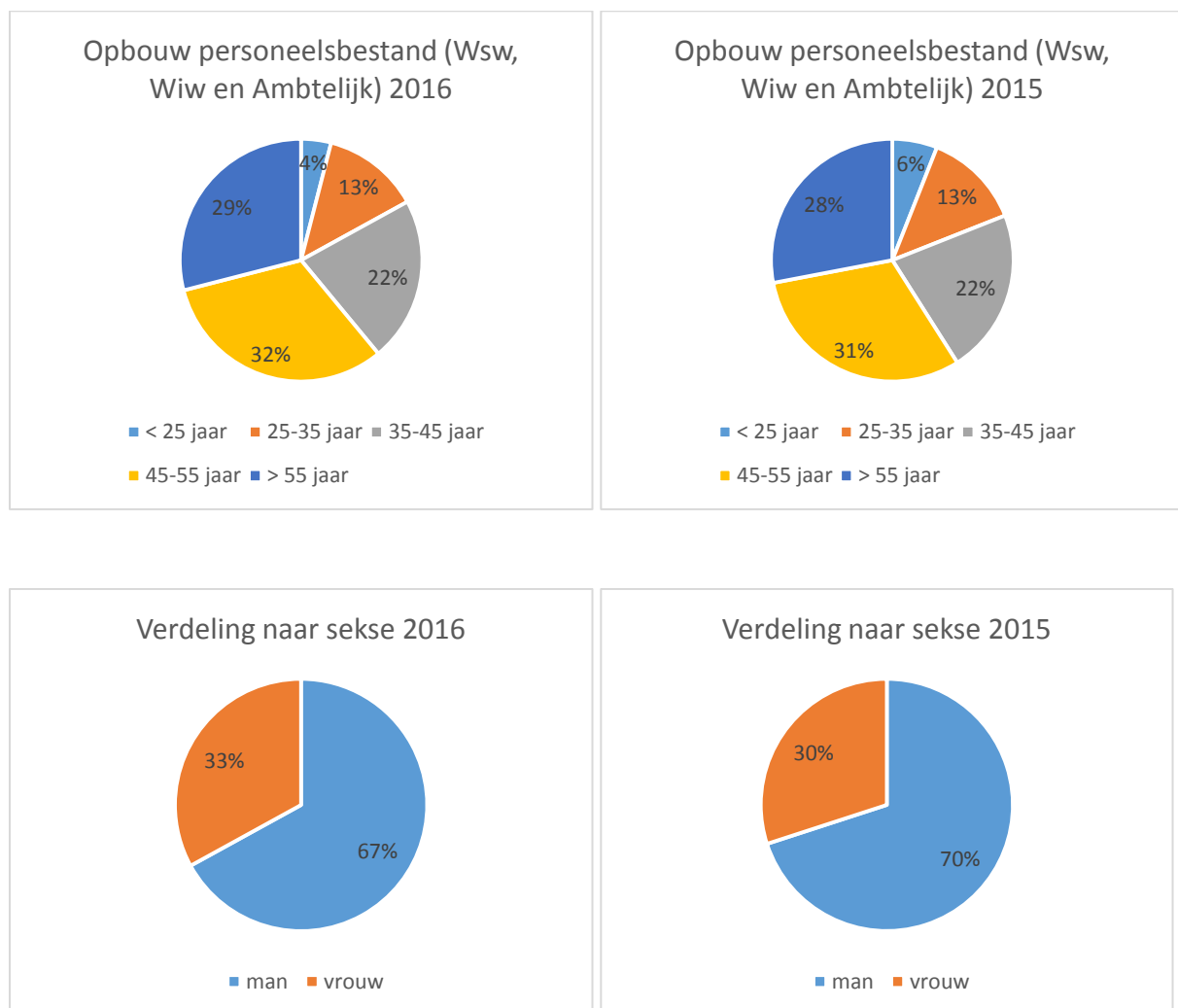
Personele kengetallen

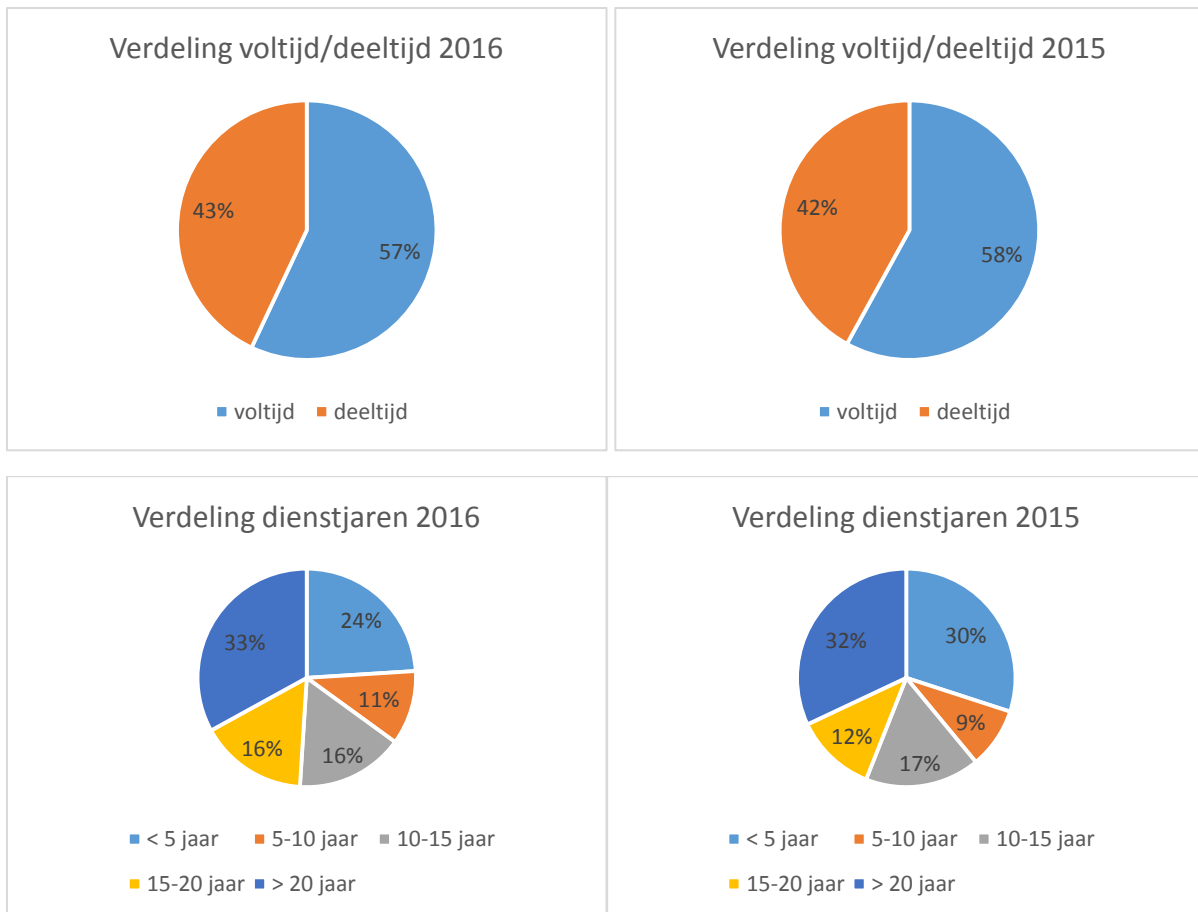
Onderstaande overzichten betreffen de bezetting op 31 december.

Personeel totaal (in fte) 2016	Personeel totaal (in fte) 2015
Wsw: 755	Wsw: 801
Ambtelijk: 107 *)	Ambtelijk: 39 (voormalig Wedeo)
Wiw: 18	Wiw: 17
Inhuur derden: 21	Inhuur derden: 24

*) Het verschil in fte ambtelijk tussen 2015 en 2016 is te verklaren door de fusie. De ambtelijke medewerkers van voormalig Wedeo, ISWI en de afdeling Werk & Inkomen van de gemeente Doetinchem zijn overgegaan naar Laborijn. Daarnaast hebben de medewerkers van de Stichting Talent voor werk, werkzaam voor Wedeo, bij de overgang naar Laborijn de ambtelijke status gekregen.

Het verzuim van het ambtelijk personeel bedroeg in 2016 gemiddeld 3,7%.

Harmonisatie arbeidsvoorwaarden

In 2016 zijn de arbeidsvoorwaarden van het ambtelijk personeel geharmoniseerd. Daarmee is een onderdeel het Sociaal Plan gerealiseerd. De arbeidsvoorwaardenregelingen van de latende organisaties zijn vergeleken en ondergebracht in nieuwe arbeidsvoorwaardenregelingen voor Laborijn. Met het Georganiseerd Overleg (GO) is over het totaalpakket arbeidsvoorwaarden in 2016 overeenstemming bereikt.

Plaatsingsprocedure

In 2016 zijn de werkprocessen van Laborijn beschreven en is een functieboek inclusief formatieplan opgesteld. Het functieboek bestaat per functie uit een taakbeschrijving en normbeschrijving. De functies zijn gewaardeerd met behulp van het HR21 functiewaarderingsysteem.

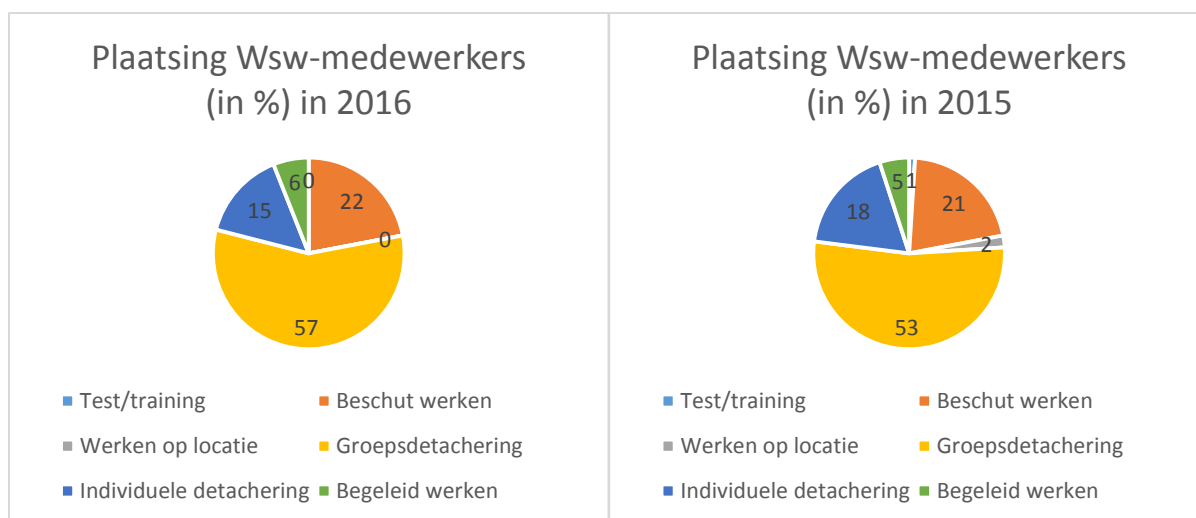
Na vaststelling van het functieboek en het formatieplan is de plaatsingsprocedure gestart. In het Sociaal Plan zijn afspraken gemaakt over de plaatsing van de ambtelijke medewerkers. Eind december 2016 hebben deze ambtelijk medewerkers een voorlopig plaatsingsbesluit ontvangen. Begin 2017 is het plaatsingsproces afgerond.

2.2 SW

Mobiliteit

Mobiliteit onder medewerkers met een Wsw-indicatie (Wsw-medewerkers) is van groot belang. De opdracht van Laborijn is immers om deze medewerkers zoveel mogelijk in het reguliere arbeidsproces aan het werk te brengen. Een van de mogelijkheden hiervoor is detacheren, zowel individueel als in groepsverband.

Mobiliteit draagt, evenals opleiden, bij aan de ontwikkeling van medewerkers. Wisselingen in werkplek en omgeving zorgen voor nieuwe ervaringen waarvan men leert. Laborijn hanteert als uitgangspunt dat alle medewerkers in staat zijn zich te bewegen naar een zo regulier mogelijke omgeving. Voorwaarde voor succes is dat de noodzakelijke aanpassingen zijn gerealiseerd en dat er begeleiding wordt geboden.

Mobiliteit omvat de in-, door- en uitstroom van personeel. Op deze drie gebieden hebben zich in 2016 de volgende ontwikkelingen voorgedaan:

1. Instroom

Met de inwerkingtreding van de Participatiewet kan geen nieuwe instroom Wsw meer plaatsvinden. Alleen vanuit het zogenaamde zittende bestand kunnen personen terugkeren in de Wsw. Tot het zittende bestand behoren de Wsw-geïndiceerden die op 31 december 2014 een Wsw-dienstbetrekking hadden of in Begeleid Werken waren geplaatst. Deze personen kunnen na uitdiensttreding vanaf 1 januari 2015 weer terugkeren in de Wsw, zolang er sprake is van een geldige Wsw-indicatie. In 2016 hebben vijf personen daarvan gebruikgemaakt.

Daarnaast zijn twee personen vanuit een ander SW-bedrijf naadloos door Laborijn overgenomen, in verband met verhuizing naar onze regio.

Voor 22 Wsw-medewerkers heeft uitbreiding van uren plaatsgevonden. Dit gebeurde in het kader van hun persoonlijke ontwikkeling.

2. Doorstroom groepsdetacheringen

Bij onder andere Hupackso, Intermeco, BW-Oost en Giesen Coffee zijn nieuwe groepsdetacheringen gerealiseerd. De groepdetacheringen bij onder andere SBPost en EMkwadraad zijn uitgebreid.

Helaas werden ook enkele groepsdetacheringen ingekrompen of beëindigd. De medewerkers van deze detacheringen zijn zoveel mogelijk in nieuwe (groeps)detacheringen geplaatst.

3. Uitstroom

Uitstroom medewerkers met een Wsw-indicatie	2016	2015
(Vervroegd) pensioen	18	23
Twee jaar arbeidsongeschiktheid	-	4
In proeftijd/beëindiging tijdelijke dienstbetrekking, terug naar wachtlijst	-	-
In proeftijd/beëindiging tijdelijke dienstbetrekking, terug naar ZW/WIA/Wajong	17	6
In proeftijd/beëindiging tijdelijke dienstbetrekking, overige redenen	10	20
Eigen verzoek in verband met (toegenomen) arbeidsongeschiktheid	1	2
Eigen verzoek overige redenen	3	5
Onvoldoende medewerking/niet meer te handhaven	-	2
Ondergrens / geen doelgroep	7	3
Overlijden	7	6
Naar ander SW-bedrijf in verband met verhuizing	3	-
Overige redenen / met wederzijds goedvinden	4	7
Vrije bedrijf	-	2
Totaal	70	80

De uitstroom van medewerkers met een Wsw-indicatie uit de Wsw was in 2016 iets lager dan in 2015. Opvallend is de hoge uitstroom na afloop van een tijdelijke dienstbetrekking en de terugval op een arbeidsongeschiktheidsuitkering. In beide gevallen zijn fysieke en/of psychische problemen veelal de oorzaak om niet aan het werk te blijven.

Naast volledige uitstroom heeft ook uitstroom door urenvermindering plaatsgevonden. Voor 20 personen heeft vermindering van uren plaatsgevonden.

Jubileumviering

Op 27 oktober 2016 heeft de jaarlijkse jubileumviering (12½, 25 en 40 jaar) plaatsgevonden. Tijdens een feestelijke middag werden 28 jubilarissen in het zonnetje gezet.

Wijziging activiteiten

In maart 2016 is de Flexploeg Groen opgehouden te bestaan, omdat de gemeente Doetinchem heeft besloten deze werkzaamheden op een andere wijze in te vullen. De medewerkers die werkzaam waren in deze ploeg, hebben allen een nieuwe werkplek gevonden.

Verzuim

Laborijn streeft naar duurzame inzetbaarheid van Wsw-medewerkers. Een actief verzuimbeleid hoort daarbij. Laborijn kiest voor een eigen regiemodel waarbij de leidinggevende de regie voert in de aanpak van verzuim.

De afgelopen jaren heeft Laborijn (en daarvoor Wedeo) de inspanningen op het terugdringen van verzuim met succes geïntensiveerd. In tegenstelling tot de stijgende trend binnen de benchmark heeft Laborijn een daling van het verzuim weten te realiseren. Ten gevolge van de griepgolf aan het begin van 2016 en de veranderingen binnen de Laborijn-organisatie is het helaas niet gelukt de daling door te zetten tot het beoogde verzuimpercentage van 9,5%. Het werkelijk gerealiseerd ziekteverzuim onder de Wsw-medewerkers is uitgekomen op 10,2%.

Aandachtspunt in de verzuimbegeleiding blijft de aanpak van het frequent verzuim. De insteek bij de aanpak komt vanuit zorg voor de medewerker. In een gezamenlijke aanpak

van leidinggevende en medewerker met ondersteuning van professionals zoals bedrijfsarts, arbo-coördinator, arbeidsdeskundige en verzuimcoördinator wordt ingestoken op mogelijkheden om de frequentie van verzuim terug te dringen.

In 2016 heeft de samenwerking met de nieuwe arbodienst verder vorm gekregen. Inmiddels kunnen we vaststellen dat er een goede basis is gelegd voor een prettige samenwerking waarbij recht wordt gedaan aan de belangen van medewerkers én Laborijn.

Maandelijks worden de ontwikkelingen binnen het verzuim besproken via de verschillende informatiekkanalen zoals het Laborijn Bericht, intranet en afdelingsoverleg.

Medewerkers worden tijdens het werkoverleg geïnformeerd over visie, beleid, aanpak en instrumentarium.

Verzuimgegevens over de periode van 2012 tot en met 2016

jaar	% ziek o.b.v. kalenderdag en inclusief gedeeltelijk herstel	Benchmark SW - % ziek	Meldings-frequentie	Benchmark SW - meldings-frequentie
2012	13,2	12,3*	2,3	1,9*
2013	12,3	12,9*	2,4	1,9*
2014	9,1	12,2*	2,2	1,7*
2015	10,7	12,5*	2,4	1,8*
2016	10,2	12,8*	2,4	1,9*

* gegevens rapportage vergelijkend onderzoek, Ziekteverzuim SW-sector

Bedrijfsmaatschappelijk werk (BMW)

In 2016 is het aantal aanvragen voor BMW gedaald. Het is merkbaar dat men beter de weg weet te vinden naar de sociale wijkteams en buurtcoaches. Ook zijn Wsw-medewerkers regelmatig doorverwezen naar de sociale wijkteams, buurtcoaches en ook naar de praktijkondersteuners bij de huisarts.

De voornaamste redenen voor aanmelding bij BMW waren financiële problematiek en problemen in relatie met werk.

Per persoon/aanmelding vonden gemiddeld 4 gesprekken plaats. In een aantal gevallen waren meerdere gesprekken noodzakelijk.

Theatergroep Laborijn

In 2016 de theatergroep van Laborijn diverse malen op pad geweest. Met de voorstelling 'Spek en Bonen' is 4 keer opgetreden en met de voorstelling 'Aan de Bak' 5 keer.

In september 2016 is de werving begonnen voor een nieuwe voorstelling. In deze nieuwe voorstelling 'Van zessen klaar' doen 4 Wsw-medewerkers en 4 inwoners met een Participatiewet-uitkering mee. Op 19 december 2016 was de première.

3. Organisatie

3.1 Organisatie ontwikkeling

Per 1 januari 2016 is de Gemeenschappelijke Regeling Laborijn opgericht (zie ook paragraaf Bestuurlijke ontwikkelingen). In februari is mevrouw J.E. Talstra aangesteld als algemeen directeur van Laborijn. In het eerste halfjaar van 2016 zijn een nieuwe missie, visie, kernwaarden en besturingsvisie ontwikkeld. De missie en visie van Laborijn zijn als volgt gedefinieerd:

Missie: 'Inwoners begeleiden bij het realiseren van een zo zelfstandig mogelijk leven door werk, ontwikkeling en, waar nodig, inkomensvoorziening.'

Visie: 'Bij alles wat we doen, zijn we er op gericht meerwaarde te creëren voor onze drie voornaamste klantgroepen (werkgevers, inwoners en gemeenten).'

Bij het realiseren van onze missie en visie hanteren wij de navolgende kernwaarden:

- Betrouwbaar
- Enthousiast
- Professioneel (collegialiteit en samenwerking)
- Lef
- Resultaatgericht

Om de missie en visie te kunnen uitvoeren, dient de organisatie te worden bestuurd. Dit is uitgewerkt in onze besturingsvisie. De besturingsvisie van Laborijn heeft de volgende uitgangspunten:

- We zetten in op integrale resultaatverantwoordelijkheid, op alle niveaus;
- We ontwikkelen ondernemende werknemers die resultaatgericht opereren;
- We beleggen bevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie;
- We zijn een organisatie met niet meer dan 3 managementlagen;
- Waar mogelijk integreren we ondersteunende taken in het primair proces.

Als nieuwe organisatie heeft Laborijn in 2016 intern veel processen moeten inrichten. Naast de organisatie-inrichting zijn alle werkprocessen opnieuw beschreven in Mavim. Hierbij zijn de werkprocessen van de verschillende latende organisaties geharmoniseerd en 'lean' gemaakt. Parallel daaraan zijn in de tweede helft van 2016 het functieboek en formatieplan vastgesteld. Alle medewerkers zijn na een zorgvuldige plaatsingsprocedure begin 2017 definitief geplaatst in een functie.

Een gevolg van deze interne organisatie-inrichting is dat erin 2016 minder aandacht is geweest voor de begeleiding van inwoners naar werk.

In juni 2016 heeft de gemeente Aalten besloten om per 1 januari 2017 toe te treden tot de Gemeenschappelijke Regeling Laborijn. Om deze overgang te bewerkstelligen, zijn er werkgroepen gevormd om gezamenlijk de noodzakelijke acties te organiseren en uit te voeren. De Wsw-medewerkers van Aalten zijn geïnformeerd over de overgang tijdens een bijeenkomst in Aalten. Ook hebben zij een persoonlijk gesprek gehad met Laborijn en is er een kijkdag georganiseerd op onze hoofdlocatie. De medewerkers met een vast dienstverband op basis van de cao SW zijn op 1 januari 2017 in dienst gekomen van Laborijn. De gedetacheerde medewerkers hebben hun werkplek behouden en de medewerkers die op een interne werkplek werkzaam waren, zijn op 1 januari 2017 gestart in het Werkleercentrum in Aalten. Ook zijn er 4 werkbegeleiders vanuit Hameland in dienst gekomen bij Laborijn.

3.2 Commissies

Laborijn kent diverse commissies die het bestuur en de directie ondersteunen en adviseren.

3.2.1 Commissie voor Georganiseerd Overleg

De Commissie voor Georganiseerd Overleg (GO) adviseert het dagelijks bestuur en de directie op het gebied van de (toepassing van) de rechtspositie van ambtenaren.

Deze commissie heeft in 2016 viermaal vergaderd. Daarnaast heeft ter voorbereiding op de vergaderingen technisch beraad plaatsgevonden, om standpunten met elkaar uit te wisselen. Belangrijkste onderwerpen waren de plaatsingsprocedure, het functieboek, de functiewaardering (conversietabel) en de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden (van de drie latende organisaties).

Eind december is met het GO overeenstemming bereikt over een nieuw pakket arbeidsvoorwaarden: generatiepact, werktijdenregeling, verlofregeling, regeling woon-werkverkeer en dienstreizen en Individueel Keuzebudget.

3.2.2 Regionale bezwarencommissie personele aangelegenheden

Voor de behandeling van bezwaarschriften van ambtelijke medewerkers in het kader van de Algemene wet bestuursrecht is Laborijn aangesloten bij de Regionale bezwarencommissie personele aangelegenheden.

In 2016 zijn twee bezwaarschriften van oud-Wedeo behandeld. Deze waren eind 2015 ingediend. Conform het advies van de commissie zijn beide bezwaarschriften ongegrond verklaard.

Eind 2016 is één bezwaarschrift ingediend. Deze kon niet meer in het verslagjaar worden behandeld.

3.2.3 Bezwaar- en geschillencommissie

Laborijn kent een bezwaar- en geschillencommissie voor de behandeling van bezwaarschriften en klachten in het kader van de Algemene wet bestuursrecht en voor de behandeling van geschillen tussen Laborijn en medewerker die voortvloeien uit de arbeidsverhouding.

Het Reglement bezwaar en geschillencommissie is in 2016 aangepast aan de nieuwe organisatie en opnieuw vastgesteld.

3.2.4 Klachtencommissie ongewenst gedrag

De Klachtencommissie onderzoekt klachten op het gebied van ongewenst gedrag. Deze klachten kunnen worden ingediend door personen die werkzaam zijn bij Laborijn of die bij Laborijn scholing of training volgen. Er zijn in 2016 geen klachten bij de commissie ingediend.

In 2016 zijn de Regeling klachtencommissie en de Regeling vertrouwenspersonen aangepast aan de nieuwe organisatie en opnieuw vastgesteld.

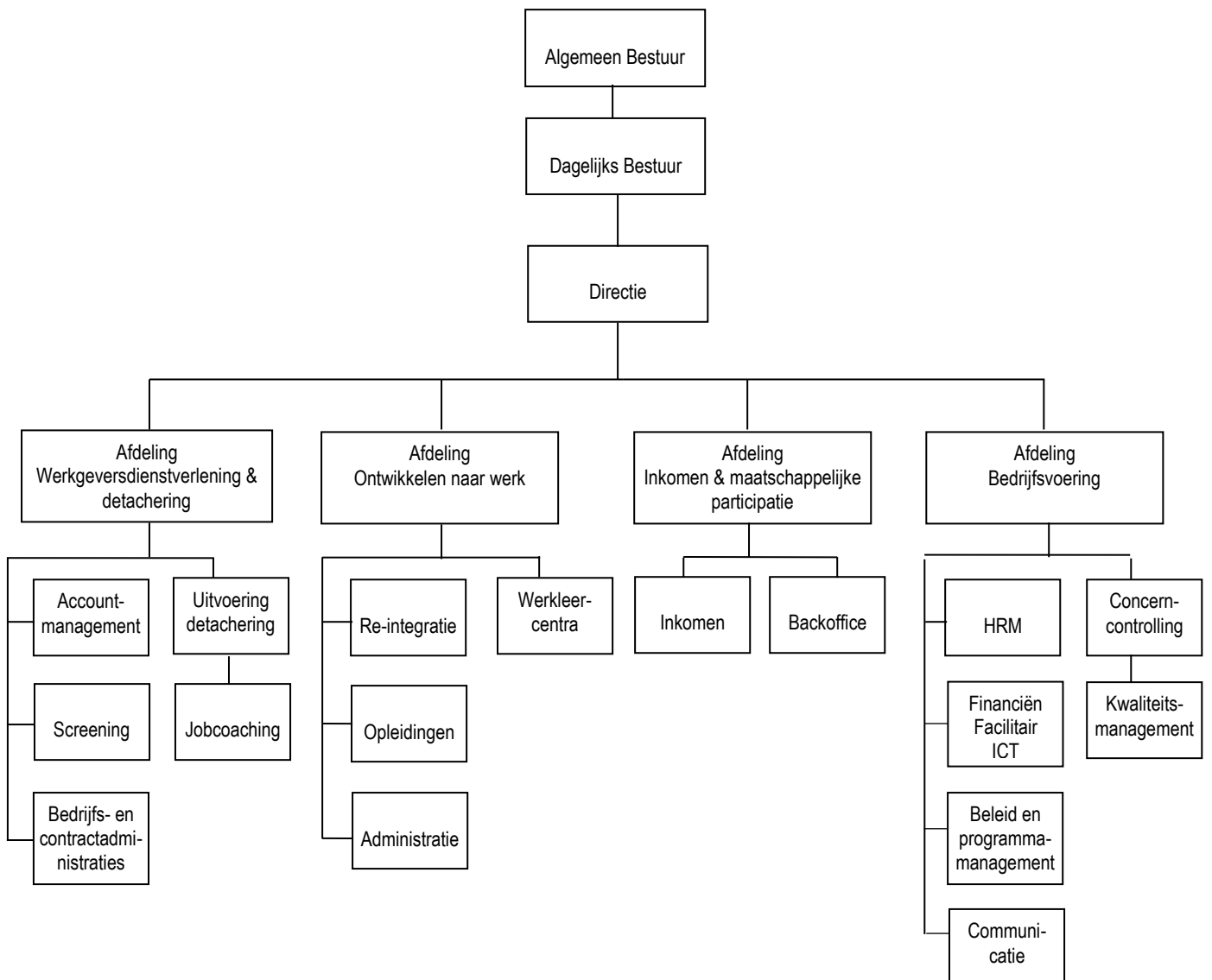
3.2.5 Plaatsingscommissie

Op grond van het Sociaal Plan fusieorganisatie i.o. is eind 2016 een plaatsingscommissie ingesteld die tot taak heeft de directie en het bestuur van Laborijn te adviseren over de te nemen besluiten over plaatsing van medewerkers en over de ingediende zienswijzen. In de plaatsingscommissie zaten twee externe deskundigen waarvan er één was voorgedragen door de vakbonden.

In de periode december 2016 t/m januari 2017 is de commissie in totaal zes keer bijeen geweest. Vier bijeenkomsten stonden in het teken van de plaatsing van medewerkers. In

twee bijeenkomsten zijn de ingediende zienswijzen (totaal zes) behandeld. Na deze zes bijeenkomsten is de plaatsingscommissie opgeheven.

3.3 Organogram per 31 december 2016

4. Jaarverslag

4.1 Programmaverantwoording

4.1.1 Programma Inkomen

De juridische voorganger van Laborijn kende in 2015 geen programma Inkomen. Vanwege rapportagevoorschriften is het daarom niet toegestaan vergelijkende cijfers over het jaar 2015 op te nemen. Omdat Laborijn het programma Inkomen voor de gemeente Aalten heeft uitgevoerd middels een Dienstverleningsovereenkomst (DVO), schrijven diezelfde rapportageregels voor dat de realisatiecijfers van Aalten in de jaarrekening van die gemeente moeten worden verantwoord. Om diezelfde redenen is het niet toegestaan dat Laborijn ze opneemt in het Jaarverslag, terwijl deze cijfers wel zijn opgenomen in de begrotingscijfers.

Laborijn	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
PW	24.452.202	27.237.100	nvt
IOAW	1.831.059	2.049.400	nvt
IOAZ	221.724	292.900	nvt
Langdurige loonkostentoeslag	152.469	337.500	nvt
Af: ontvangsten	548.847	584.000	nvt
Totaal programmalasten	26.108.607	29.332.900	nvt

Gemeente Aalten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
PW		3.676.100	nvt
IOAW		424.200	nvt
IOAZ		56.300	nvt
Langdurige loonkostentoeslag		50.000	nvt
Af: ontvangsten		120.000	nvt
Totaal programmalasten	-	4.086.600	nvt

Gemeente Doetinchem	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
PW	16.244.347	15.636.900	nvt
IOAW	1.010.469	880.100	nvt
IOAZ	91.206	76.700	nvt
Langdurige loonkostentoeslag	124.060	187.500	nvt
Af: ontvangsten	341.910	224.000	nvt
Totaal programmalasten	17.128.172	16.557.200	nvt

Gemeente Oude IJsselstreek	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
PW	8.207.855	7.924.100	nvt
IOAW	820.591	745.100	nvt
IOAZ	130.517	159.900	nvt
Langdurige loonkostentoeslag	28.409	100.000	nvt
Af: ontvangsten	206.937	240.000	nvt
Totaal programmalasten	8.980.435	8.689.100	nvt

In onderstaande tabel zijn de werkelijke kosten afgezet tegen de in de begroting opgenomen verwachte uitgaven.

Buig Verschil begroot-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Begroot kosten	4.086.600	16.557.200	8.689.100	29.332.900
Kosten	-	17.128.172	8.980.435	26.108.607
Tekort 2016 tov begroting	4.086.600	-570.972	-291.335	3.224.293

In onderstaande tabel zijn de werkelijke kosten vergeleken met de definitief beschikbare budgetten per gemeente.

Buig Verschil definitief budget-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Definitief budget	-	16.391.126	8.301.548	24.692.674
Kosten	-	17.128.172	8.980.435	26.108.607
Tekort 2016 tov budget	-	-737.046	-678.887	-1.415.933

Laborijn	Gemiddeld aantal cliënten werkelijk	Gemiddeld aantal cliënten begroot
PW < 21 jaar	42	21
PW 21-65 jaar	1.703	1.618
PW in inrichting	62	54
Bbz starters	15	15
loaw	126	110
loaz	14	14
Totaal	1.962	1.832

Het begrote gemiddelde aantal inwoners dat een beroep doet op een uitkering via Laborijn, is ook exclusief Aalten. Hierdoor is een vergelijking met de werkelijkheid mogelijk.

In 2016 hebben we, ondanks de herstellende economie, een toename gezien van het aantal uitkeringsgerechtigden dat een beroep heeft moeten doen op een Participatiewet-uitkering of een IOAW/IOAZ-uitkering. Het aantal uitkeringsgerechtigden was over het jaar 2016 gemiddeld zo'n 130 hoger dan begroot. Als belangrijkste oorzaken hiervoor gelden de hogere instroom van statushouders, de hogere instroom vanwege de verkorte werkloosheidswet-periode (in totaal 124) en de lagere uitstroom (zie ook paragraaf 4.1.2). Door de verkorting van de werkloosheidswet-periode doen inwoners eerder een beroep op inkomensondersteuning vanuit de Participatiewet.

De instroom bestaat voor 30% uit inwoners die vanuit arbeid of werkloosheidsuitkering een beroep doen op bijstand. Daarnaast bestaat 16% van de instroom uit mensen die vanuit een asielzoekerscentrum (AZC) een uitkering aanvragen. De mogelijkheden voor deze groep om werk te krijgen zijn lastiger dan gemiddeld, waardoor zij langer een uitkering ontvangen. De sterkste stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden vond plaats in Doetinchem, ongeveer 8%. In Oude IJsselstreek kwam de stijging uit op 3%.

De uitstroomcijfers zijn in 2016 achter gebleven bij de verwachtingen. Dit heeft deels te maken met de mogelijkheden op de arbeidsmarkt voor de doelgroep van Laborijn, maar is ook beïnvloed door de aandacht die nodig was voor de vormgeving van de Laborijn-organisatie (zie hiervoor ook pagina 12).

Wel zijn we erin geslaagd alle aanvragen tijdig af te wikkelen en de uitkeringen op tijd en correct te betalen.

Vangnetregeling	Doetinchem	Oude IJsselstreek
Definitief budget	16.391.126	8.301.548
Kosten Buig	17.128.172	8.980.435
Tekort	-737.046	-678.887
Aanvraag Vangnet vanaf tekort van	819.556	415.077
Maximale eigen risico	1.229.334	622.616
Compensatie vangnet	-	56.271

De aanvraag vangnetuitkering voor Oude IJsselstreek dienen wij voor 15 augustus 2017 voor te bereiden. Vooraf is er geen zekerheid over de definitieve toekenning hiervan.

De begroting 2016 is voor de BUIG-budgetten gebaseerd op de 'voorlopige budgetten 2016', zoals die door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn gepresenteerd in oktober 2015.

Deze budgetten zijn in positieve zin bijgesteld en definitief vastgesteld in oktober 2016.

4.1.2 Programma participatie

Re-integratie

Met betrekking tot de presentatie van de gegevens van de gemeente Aalten in onderstaande tabellen gelden dezelfde opmerkingen als bij het programma Inkomen (zie pagina 15).

Re-integratie gemeente Aalten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
ID-banen	-	-	nv
Wiw	-	16.500	nv
Loonkostensubsidie	-	80.000	nv
Kinderopvang	-	5.000	nv
Leer Werk Centrum (LWC)	-	4.000	nv
Re-integratietrajecten	-	44.900	nv
Re-integratietrajecten in eigen beheer	-	182.000	nv
Totaal lasten	-	332.400	nv

Re-integratie gemeente Doetinchem	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
ID-banen	24.287	24.000	nv
Wiw	329.145	256.000	nv
Loonkostensubsidie	392.370	350.000	nv
Kinderopvang	14.110	25.000	nv
Leer Werk Centrum (LWC)	110.049	26.000	nv
Re-integratietrajecten	508.788	692.200	nv
Re-integratietrajecten in eigen beheer	323.000	323.000	nv
Totaal lasten	1.701.750	1.696.200	nv

Re-integratie gemeente Oude IJsselstreek	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
ID-banen	63.412	69.000	nvt
Wiw	28.723	29.000	nvt
Loonkostensubsidie	175.086	220.000	nvt
Kinderopvang	5.094	10.000	nvt
Leer Werk Centrum (LWC)	59.855	11.000	nvt
Re-integratietrajecten	167.060	138.800	nvt
Re-integratietrajecten in eigen beheer	233.000	233.000	nvt
Totaal lasten	732.230	710.800	nvt

In onderstaande tabel zijn de werkelijke kosten afgezet tegen de in de begroting opgenomen verwachte uitgaven.

Re-integratiebudget Verschil begroot-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Begroot budget	332.400	1.696.200	710.800	2.739.400
Kosten	-	1.701.750	732.230	2.433.980
Tekort tov begroting	332.400	-5.550	-21.430	305.420

In onderstaande tabel zijn de werkelijke kosten vergeleken met de definitief beschikbare budgetten per gemeente.

Re-integratiebudget Verschil definitief budget-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Definitief budget	-	1.701.750	732.230	2.433.980
Kosten	-	1.701.750	732.230	2.433.980
Tekort tov budget	-	-0	0	0

Programma Participatie

Het programma Participatie is uitgevoerd volgens de uitgangspunten van de Participatiewet en de door de gemeenten vastgestelde beleidskaders.

Uitstroom naar werk

In 2016 was de totale uitstroom naar werk als volgt: 41 in het 1^e kwartaal, 67 in het 2^e kwartaal, 70 in het 3^e kwartaal en 57 in het 4^e kwartaal. 41% van alle beëindigde uitkeringen is het gevolg van het vinden van een baan, het starten als zelfstandig ondernemer of de aanvang van een studie.

Ook zijn in 2016 veel asielzoekers ingestroomd. Van deze groep is de verwachting dat zij niet snel uitstromen naar betaalde arbeid.

Ontwikkeling re-integratie

In het 1^e kwartaal van 2016 was er sprake van een lagere uitstroom uit de bijstand naar werk. Een belangrijke reden hiervoor is het fusieproces. Waar de 'fusieperikelen' in 2015 de primaire processen niet of nauwelijks hebben beïnvloed, was dat na de feitelijke samenvoeging per 1 januari 2016 anders. Het vormen van de nieuwe organisatie, het bepalen van een eenduidige werkwijze en het beschrijven en (her)inrichten van processen heeft in 2016 veel aandacht en tijd gevraagd.

Laborijn heeft klantenstromen en output op één lijn gebracht, zodat instroom, doorstroom en uitstroom optimaal kunnen verlopen.

Sinds het 2e kwartaal van 2016 is er sprake van een hogere uitstroom uit de bijstand naar werk.

Werkleercentra

In 2016 is hard gewerkt aan de implementatie van een nieuwe werkwijze, gericht op de ontwikkeling van inwoners naar werk. Hiervoor zijn nieuwe re-integratie instrumenten en activiteiten ontwikkeld en geïmplementeerd. Ook is er een nieuwe aanpak ingevoerd binnen de Werkleercentra, waarbij de focus ligt op de ontwikkeling van inwoners. In de Werkleercentra biedt Laborijn inwoners een zo divers mogelijk pakket aan werkvormen aan, dat aansluit op hun ontwikkelingsbehoefte en waarmee zij worden klaargestoomd voor de arbeidsmarkt. Naast de Wsw-medewerkers volgen ook inwoners met een uitkering vanuit de Participatiewet re-integratietrajecten binnen de Werkleercentra.

Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat Laborijn sinds 2016 eigen regie heeft over de re-integratie en arbeidsparticipatieactiviteiten van inwoners. Niet langer worden de activiteiten uitbesteed, sinds 2016 voert Laborijn deze activiteiten grotendeels in eigen beheer uit. Deze verandering heeft vanzelfsprekend veel invloed gehad op de werkzaamheden van de betrokken Laborijn-medewerkers. Hierdoor is in 2016 veel aandacht besteed aan de begeleiding en ontwikkeling van deze medewerkers bij het uitvoeren van de nieuwe taken en werkwijzen.

De verwachting is dan ook dat door de nieuwe aanpak en inzet op re-integratie, de uitstroom naar werk vanaf 2017 gaat toenemen.

De afwijking van de werkelijke kosten voor de Werkleercentra ten opzichte van de begroting is vooral een gevolg van het afbouwen van de productiegerichte inzet van dit instrument voor re-integratiekandidaten. Een andere oorzaak is de keuze om de - lagere - opbrengsten volledig toe te rekenen aan de Wsw-activiteiten. Dit laatste om de complexe (en niets toevoegende) administratie om die omzet te splitsen, te kunnen stoppen.

Sociale Werkvoorziening

Sociale Werkvoorziening	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Omzet groepsdeta	3.997.037	4.214.000	4.058.000
Omzet indiv.deta	1.314.538	1.267.000	1.515.000
Omzet intern werk	409.128	287.000	443.000
Trajecten *)	-	50.000	115.000
Verhuur *)	-	413.000	399.000
-/- directe prod.kosten	25.320	2.000	88.000
<i>Toegevoegde waarde</i>	5.695.384	6.229.000	6.442.000
Overige bedrijfsopbrengsten	31.389	111.000	669.000
<i>Totaal overige opbrengsten</i>	31.389	111.000	669.000
<i>Netto opbrengsten</i>	5.726.773	6.340.000	7.111.000
Loonkosten Wsw	20.740.284	20.155.000	21.732.000
Vervoerskosten Wsw	192.302	335.000	341.000
Overige pers. kosten Wsw	404.185	430.000	447.000
Kosten begeleid werken	654.516	686.000	644.000
Rijksbijdrage	-20.980.678	-20.437.000	-22.384.000
<i>Subsidieresultaat</i>	-1.010.609	-1.169.000	-780.000
Dekkingsbijdrage	4.716.164	5.171.000	6.331.000

De dekkingsbijdrage SW is ruim € 450.000 lager dan verwacht. Dit is volledig het gevolg van een fout in de begroting. Per abuis zijn de inkomsten uit verhuur van panden en de uitvoering van re-integratietrajecten voor derden in de begroting dubbel opgenomen, namelijk zowel als dekking van de bedrijfsvoeringskosten en als opbrengsten binnen het programma SW. Het gaat hierbij om een bedrag van € 474.000,-. In werkelijkheid zijn deze opbrengsten in mindering gebracht op de kosten bedrijfsvoering. Dit verklaart het verschil tussen de werkelijke en begrote dekkingsbijdrage.

Houden we rekening met de hiervoor genoemde dubbeltelling, dan is het ons in 2016 gelukt om het begrote SW-resultaat te realiseren. De omzet uit de detacheringen is iets lager dan begroot. Dit komt doordat de omzet uit de groepsdetacheringen lager was dan begroot, maar de omzet uit de individuele detacheringen was weer hoger dan begroot. De lagere omzet bij de groepsdetacheringen komt door een lichte daling van het aantal gedetacheerden en door de realisatie van twee groepsdetacheringen met medewerkers met een lage loonwaarde en detacheringvergoeding. Bij de individuele detacheringen is veel aandacht besteed aan een tariefverbetering, hetgeen heeft geresulteerd in hogere omzet. Dit ondanks het feit dat ook hier sprake was van een lichte daling van het aantal gedetacheerden.

Categorie	Gemiddeld aantal werkelijk	Gemiddeld aantal begroot
Groepsdetachering	431	441
Individuele detachering	116	128
Intern werk	165	130
Begeleid werken	43	56
Intern gedetacheerd	21	19
Totaal aantal fte	776	774

Het hoge percentage gedetacheerden (76%) is gerealiseerd doordat in 2016 ook Wsw-medewerkers met hoge begeleidingsbehoefte zijn gedetacheerd. Toch is het ondanks intensieve jobcoaching niet altijd mogelijk deze detacheringen in stand te houden. Het extern plaatsen van de nog resterende groep Wsw-medewerkers, al dan niet op vrijkomende plaatsen of nieuwe vacatures, is lastig en vergt veel maatwerk.

De omzet uit intern werk is hoger dan begroot. Dit komt om te beginnen door verbetering van de prijzen voor de uitvoering van deze werkzaamheden. Maar ook door de hogere gemiddelde bezetting van Wsw-medewerkers en het boeken van alle omzet ten gunste van het programma SW. Zie voor dit laatste de toelichting in de voorgaande paragraaf Re-integratie.

Hoewel het gemiddeld aantal Wsw-medewerkers in begeleid werken ten opzichte van 2015 licht is toegenomen, is de beoogde groei niet gerealiseerd. Dit ondanks de extra maatregelen die hiervoor zijn getroffen, onder andere vanuit het sectorplan SW. Werkgevers blijven terughoudend bij het in dienst nemen van mensen uit de Wsw-doelgroep.

Afwijkend van de begroting zijn de aan de inlenende bedrijven in rekening gebrachte kosten voor woon-werkverkeer niet als opbrengst (omzet detacheringen) geboekt, maar ten gunste gebracht van de post Vervoerkosten Wsw. Dit verklaart het verschil tussen de werkelijke en begrote vervoerskosten.

De post loonkosten Wsw is door de wijziging in de cao hoger dan begroot, hetgeen deels werd gecompenseerd door een hogere Rijksbijdrage. Met name door het hiervoor reeds toegelichte positieve verschil op de vervoerskosten, is het negatieve subsidieresultaat circa € 150.000 beter dan begroot.

4.1.3 Programma overige regelingen

Programma overige regelingen Laborijn	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Bbz (gevestigde ondernemers)	66.461	47.916	nvt
Bijzondere bijstand	534.876	493.000	nvt
Totaal lasten	601.337	540.916	nvt

Programma overige regelingen gemeente Aalten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Bbz (gevestigde ondernemers)		4.223	nvt
Bijzondere bijstand		40.000	nvt
Totaal lasten	-	44.223	nvt

Programma overige regelingen gemeente Doetinchem	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Bbz (gevestigde ondernemers)	60.353	37.821	nvt
Bijzondere bijstand	405.644	365.000	nvt
Totaal lasten	465.997	402.821	nvt

Programma overige regelingen gemeente Oude IJsselstreek	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Bbz (gevestigde ondernemers)	6.108	5.872	nvt
Bijzondere bijstand	129.232	88.000	nvt
Totaal lasten	135.340	93.872	nvt

Bbz Verschil begroot-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Begroot kosten	4.223	37.821	5.872	47.916
Kosten	-	60.353	6.108	66.461
Tekort 2016 tov begroting	4.223	-22.532	-236	-18.545

Bbz Verschil definitief budget-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Definitief budget	-	32.888	23.868	56.756
Kosten	-	60.353	6.108	66.461
Tekort/overschot 2016 tov budget	-	-27.465	17.760	-9.705

Bijzondere Bijstand Verschil begroot-kosten	Aalten	Doetinchem	Oude IJsselstreek	Laborijn
Begroot kosten	40.000	365.000	88.000	493.000
Kosten	-	405.644	129.232	534.876
Tekort 2016 tov begroting	40.000	-40.644	-41.232	-41.876

In de gemeente Oude IJsselstreek wordt de overschrijding met name veroorzaakt door het verstrekken van overbruggingsuitkeringen aan statushouders en de verstrekking van aanvullende bijstand aan jongeren onder de 21 jaar.

De overbruggingen voor statushouders worden ook verstrekt in de gemeente Doetinchem, maar in deze gemeente komen deze kosten ten laste van het BUIG-budget. Voor 2017 is de werkwijze geharmoniseerd en komen deze kosten ten laste van de bijzondere bijstand. De overschrijding van het budget in de gemeente Doetinchem is vooral een gevolg van hogere uitgaven aan individuele inkomstenstoeslag.

4.2 Verplichte paragrafen

4.2.1 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Loon- en salariskosten	7.676.490	8.123.500	3.740.000
Overige personeelskosten	273.710	313.000	162.000
Huisvestingskosten	710.664	747.000	720.000
Facilitaire kosten	728.009	769.000	733.000
Automatiseringskosten	625.466	594.500	365.000
Incidentele baten en lasten	260.865	-	-9.000
<i>Lasten bedrijfsvoering</i>	10.275.204	10.547.000	5.711.000
DVO gemeente Aalten	-907.716	-907.720	-
Dekking programma Participatie (SW)	-4.716.164	-5.171.000	-6.331.000
<i>Dekking kosten bedrijfsvoering</i>	-5.623.880	-6.078.720	-6.331.000
Totaal lasten bedrijfsvoering	4.651.324	4.468.280	-620.000
Bijdragen deelnemende gemeenten	4.468.280	4.468.280	-
Bedrijfsresultaat	-183.044	-	-620.000

De werkelijke totale lasten bedragen bijna € 4,7 miljoen, terwijl deze begroot waren op ruim € 4,5 miljoen. Ten opzichte van de begroting is dus een negatief resultaat behaald van € 183.044. Dit negatieve resultaat komt in belangrijke mate door een aantal posten die ten laste van de bestemmingsreserves komen, maar die vanwege rapportagerichtlijnen via de staat van baten en lasten moeten lopen. Zie voor een nadere toelichting het overzicht 'Verloop Resultaat' aan het einde van deze paragraaf.

De dekkingsmiddelen bestaan enerzijds uit de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) die voor 2016 is afgesloten met de gemeente Aalten voor de uitvoering van de Participatiewet en anderzijds uit de positieve dekkingsbijdrage van het programma SW.

Hierna worden de afzonderlijke posten verder toegelicht.

Loon- en salariskosten

Loon- en salariskosten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Salarissen en sociale premies	8.472.209	8.656.500	3.742.000
Inhuur tijdelijk personeel	266.951	348.000	286.000
<i>Totaal loonkosten</i>	8.739.159	9.004.500	4.028.000
Inkomsten uit detacheringen/diensten	-324.670	-143.000	-288.000
Doorbelasting naar re-integratiebudget	-738.000	-738.000	
Totaal	7.676.490	8.123.500	3.740.000

De totale loon- en salariskosten, inclusief tijdelijk ingehuurd personeel, zijn € 447.000 lager dan begroot. De gemiddelde bezetting was begroot op 131,6 fte, terwijl de werkelijke gemiddelde bezetting 126,1 fte bedroeg.

Aantal medewerkers (gemiddelde fte's)	Centrale staf	Toeleiding en Inkomen	Commercie/ werkgevers-diensten	Werk en ontwikkeling	Totaal
Ambtelijk personeel	22,41	47,63	7,76	30,57	108,37
Tijdelijk ingehuurd personeel	2,17	13,62	0,33	1,58	17,70
Totaal fte	24,58	61,25	8,09	32,15	126,07

Daarnaast zijn de inkomsten uit detachering/diensten hoger dan begroot. Er waren gemiddeld 2,7 fte's gedetacheerd (€ 166.000). De genoemde diensten zijn onder andere verleend aan Mabeon 'de Achterhoek' Holding B.V., RMC, ISWI i.l. en Vakwerk.nu B.V. (€ 128.000). Ook heeft Laborijn inkomsten vanwege de uitvoering van de Wiw, ID en activeringstrajecten voor derden.

Overige personeelskosten

Overige personeelskosten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Reiskosten woon-werk	45.650	42.000	18.000
Opleidingen	60.443	82.000	30.000
Arbodienst	160	11.000	-
Overige personeelskosten	105.192	61.500	44.000
Verzekeringen	-	25.000	-
Reiskosten	49.833	60.000	42.000
Representatiekosten	12.433	31.500	28.000
Totaal	273.710	313.000	162.000

Doordat de bezetting in 2016 lager was dan begroot, zijn ook de uitgaven op een aantal overige personeelskosten lager, zoals opleidingskosten en reiskosten. Ook de representatiekosten zijn een stuk lager dan ingeschat.

Gezien het feit dat er een contract met de arbodienst is afgesloten voor het totale personeelsbestand (Wsw- én Laborijn-medewerkers), zijn deze kosten niet te splitsen en volledig ondergebracht bij de kosten SW.

De kosten van personeelsverzekeringen zijn ondergebracht onder de post verzekeringen/belastingen bij de huisvestingskosten.

De sub-post overige personeelskosten bestaat onder andere uit de kosten voor jubilea, ondernemingsraad en kerstpakketten. De overschrijding op deze post komt doordat er € 40.000 is betaald is aan het UWV vanwege de WW-rechten van ex-medewerkers met een tijdelijke aanstelling. In de begroting was hiermee geen rekening gehouden.

De totale overige personeelskosten zijn € 39.000 lager dan begroot.

Huisvestingskosten

Huisvestingskosten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Afschrijving	118.037	119.000	121.000
Gas	122.774	122.000	86.000
Electra	77.965	103.500	64.000
Water	3.722	5.000	5.000
Schoonmaakkosten	177.823	152.500	149.000
Verzekeringen/belastingen	79.737	89.000	72.000
Onderhoud gebouw/terrein	250.888	271.000	223.000
Huuropbrengsten	-441.981	-420.000	-
Huur	321.699	305.000	-
Totaal	710.664	747.000	720.000

Tijdens het opmaken van de begroting 2016 was nog niet duidelijk op welk moment in het jaar de centrale huisvesting zou zijn gerealiseerd. Hierdoor is in de begroting een aantal aannames gedaan. Uiteindelijk is er in heel 2016 gewerkt vanuit 4 verschillende locaties. Er zijn hierdoor op verschillende posten afwijkingen, maar per saldo zijn de totale huisvestingskosten € 36.000 lager dan begroot.

In 2016 is er huur betaald voor de panden in Ulft en voor het Werkplein in Doetinchem. De huuropbrengsten van de panden aan de Terborgseweg 106 zijn in 2015 verantwoord onder het programma SW.

Facilitaire kosten

Ook bij de facilitaire kosten is een aantal afwijkingen te zien bij de verschillende posten. Zie de onderstaande tabel.

Er is met name minder uitgegeven aan telefoon-, advies- en algemene kosten en meer aan autokosten, kantoorartikelen, juridische kosten en restaurantkosten. Ook hier geldt dat tijdens het opmaken van de begroting de fusie nog een feit moest worden en er gewerkt is met een aantal aannames.

De kosten voor hulpstoffen/verpakkingsmaterialen zijn verantwoord in het programma SW.

De rente-inkomsten uit verstrekte hypotheek en vervallen vorderingen waren per abuis niet opgenomen in de begroting.

Facilitaire kosten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Telefoon	60.750	79.000	51.000
Huur apparaten	51.602	54.000	36.000
Kantoorartikelen	48.085	38.000	25.000
Porti	55.269	53.000	18.000
Abonnementen	107.356	107.000	52.000
Advieskosten	34.110	59.000	129.000
Accountantskosten	64.080	64.000	44.000
Juridische kosten	48.785	40.000	-
Algemene kosten	24.869	50.000	220.000
Communicatiekosten	25.249	35.000	23.000
Restaurantkosten	130.394	111.000	32.000
Kosten hulpstoffen/ verpakkingsmaterialen	-	24.000	25.000
Autokosten	102.120	49.000	98.000
Bank- en rentekosten	-24.660	6.000	-20.000
Totaal	728.009	769.000	733.000

Automatiseringskosten

Automatiseringskosten	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
Diverse aanschaf	-	2.000	-
Software onderhoud/ondersteuning	235.258	165.000	365.000
Infrastructuur	-	20.500	-
Samenwerkingsverband Doetinchem	390.208	407.000	-
Totaal	625.466	594.500	365.000

De totale kosten voor automatisering zijn € 31.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een aantal noodzakelijke updates voor de verschillende applicaties.

Incidentele baten en lasten

Hierna volgt een specificatie van de incidentele baten en lasten.

Specificatie incidentele baten en lasten	Baten	Lasten
Ontvangen vakantiegeld en -dagen ISWI en W&I	157.371	
Goodwill Groenmakers voorgaande jaren	60.000	
Vrijval nog te betalen WVA bel.dienst 2008-2013	60.000	
Verkoop auto's	20.813	
Diversen	23.395	
Overboeking IKB naar overlopende passiva (onttrekking uit bestemmingsreserve 2016)		212.065
Transformatiekosten (onttrekking uit bestemmingsreserve 2016)		312.665
Rijkssubsidiegelden (onttrekking uit bestemmingsreserve 2017)		2.662
Toevoeging voorziening dub.deb		38.000
Overname auto's ISWI		17.000
Betalingsverschillen		52
Totaal	321.579	582.444
Saldo Incidentele baten en lasten		260.865

Resultaat inclusief onttrekking/toevoeging bestemmingsreserves

Het bedrijfsresultaat (saldo van baten en lasten) en het Resultaat voor bestemming worden sterk beïnvloed door een aantal geboekte en eventueel nog te boeken toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Onderstaand daarom een overzicht van het verloop van het resultaat.

Verloop resultaat	2016
Bedrijfsresultaat uit 'normale' bedrijfsvoering	186.977
Transformatiekosten, te onttrekken aan bestemmingsreserve	-312.665
IKB verplichting, te onttrekken aan bestemmingsreserve	-212.065
Ontvangen gelden verlof/vakantiedagen ISWI en W&I, toe te voegen aan reserve	157.371
Sw-subsidie, te onttrekken aan reserve Rijkssubsidiegelden	-2.662
Saldo van baten en lasten (bedrijfsresultaat)	-183.044
Onttrekking aan reserves:	
Mutatie bestemmingsreserve transformatiekosten	312.665
Mutatie bestemmingsreserve vakantiegeld en - verlof i.v.m. IKB	212.065
Resultaat voor bestemming	341.686

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is het voordelige resultaat van € 341.686 positief beïnvloed door een tweetal posten die in feite moeten worden toegevoegd / onttrokken aan de bestemmingsreserves. Dit is echter niet toegestaan zonder instemming van het bestuur. Het betreft de overdracht ad € 157.371 van de gemeente Doetinchem en van het ISWI van het per 1 januari gereserveerde vakantiegeld en verlofdagen voor de ambtelijke medewerkers die per die datum in dienst zijn gekomen bij Laborijn. En een onttrekking ad € 2.662 aan de bestemmingsreserve Rijkssubsidie.

Het voorstel is dan ook het voordelige resultaat van € 341.686 als volgt te bestemmen:

- € 157.371 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Reservering verlof en vakantiegeld;
- € 2.662 te onttrekken aan de bestemmingsreserve Rijkssubsidie;
- € 186.977 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

4.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen verstaan wij de mate waarin Laborijn (onverwachte) verliezen door niet-structurele financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de continuïteit van Laborijn direct in gevaar komt of financiële noodmaatregelen noodzakelijk zijn. De omvang

van het weerstandsvermogen wordt bepaald door enerzijds de weerstandscapaciteit, anderzijds de risico's (de niet-structurele financiële tegenvallers).

Met weerstandscapaciteit bedoelen we de beschikbare financiële middelen om onverwachte en substantiële kosten en/of uitgaven te financieren. Binnen Laborijn zijn in principe de volgende middelen aanwezig die tezamen de weerstandscapaciteit vormen:

- de post onvoorzien in de staat van baten en lasten;
- de post reserve bedrijfsrisico.

Inventarisatie van de risico's

Risico's zijn in dit verband gedefinieerd als onzekere of onverwachte gebeurtenissen die het behalen van de strategische doelstellingen van de organisatie in gevaar brengen. Niet alle risico's zijn in dit verband relevant, zo zijn sommige risico's op een andere wijze afgedekt.

Hoewel er bij Laborijn nog geen uitgebreide risico-inventarisatie heeft plaatsgevonden, is in de navolgende tabel wel een aantal risico's weergegeven. In 2017 vindt er een inventarisatie van de aanwezige risico's plaats zodat er een volledig beeld ontstaat. Hieruit volgt ook aanpassing van de notitie Weerstandvermogen.

Onderwerp	Omschrijving risico	Omschrijving kans	Omschrijving beheersmaatregel	Geschatte financiële omvang in € 1.000	Mogelijk jaar waarin het risico manifest wordt
Rijksbijdrage Gebundelde uitkering (BUIG):	Niet, niet juist of niet tijdig verantwoordend geeft financieel risico.	Proces is bekend en wordt door FA zowel als control strak gevolgd.	Proces herschrijven, in planning en control agenda laten "popppen"	0	Jaarlijks
	Overbesteding komt voor rekening deelnemende gemeenten.	Kans is reëel. De prestatie moet minimaal gelijke tred houden met landelijke gemiddelde.	Monitoren uitgaven/ inkomsten en effectiviteit inzet re-integratie- middelen en beleid.	1.260	Jaarlijks
Re-integratie (w-deel)	Niet juiste inzet W-deel geeft kans op overbesteding I-deel.	Kans op dit risico is reëel, omdat re-integratie dynamisch is.	Monitoring en evaluatie beleid re-integratie en waar nodig aanvullende maatregelen.	120	Jaarlijks
Wsw	Het onverwacht wegvallen van opbrengsten uit (groeps) detacheringsoverdracht (en).	Kans is reëel.	Monitoring ontwikkeling (groeps) detacheringen en zonodig tijdig maatregelen nemen.	623	Jaarlijks
Beheers- en apparaatskosten	Er wordt op reële basis begroot waarbij weinig ruimte is voor onvoorziene uitgaven.	Kans op dit risico is reëel, omdat de organisatie op dit moment in een transformatiefase zit, kunnen onverwachte interne en externe factoren invloed hebben op de uitvoeringskosten.	Monitoring uitvoeringskosten en waar nodig aanvullende maatregelen.	512	Jaarlijks
Huisvesting	Er is een risico dat de geplande huisvesting niet in 2016 gerealiseerd wordt, waardoor extra huurkosten van toepassing zijn.	Kans op dit risico is reëel. Omdat de huisvesting onderdeel is van de transformatiefase, kan de planning met betrekking tot de huisvesting mogelijk aangepast worden.	Monitoring en besluitvorming huisvesting en waar nodig aanvullende maatregelen.	300	Incidenteel
	Er is een risico dat de huisvesting in 2016 opnieuw bepaald wordt, waardoor extra bouwkosten van toepassing zijn.	Kans op dit risico is reëel. Omdat de huisvesting onderdeel is van de transformatiefase, kunnen de plannen met betrekking tot de huisvesting mogelijk aangepast worden.	Monitoring en besluitvorming huisvesting en waar nodig aanvullende maatregelen.	0	Incidenteel
Transformatie	Er is een risico dat de lasten van de transformatie hoger worden dan nu is begroot.	Kans op dit risico is reëel, omdat de organisatie op dit moment in een transformatiefase zit, kunnen als gevolg van onverwachte interne en externe factoren de lasten hoger uitvallen.	Monitoring en besluitvorming transformatie en waar nodig aanvullende maatregelen.	500	incidenteel
Uittreding gemeente	Er is een risico dat een gemeente uit de GR treedt.		In de GR statuten is hiervoor opgenomen dat de financiële schade die door uittreding aan de dienst wordt toegebracht, inclusief de hierdoor ontstane wachtdverplichtingen, aan de uittredende gemeente in rekening wordt gebracht.	0	Incidenteel

Risico's afgedekt via een verzekering

Er zijn verzekeringen afgesloten voor de risico's van brand, bedrijfsschade, transport, werkmaterieel en voertuigen, aansprakelijkheid en rechtsbijstand.

Risico's afgedekt via een voorziening

Deze risico's betreffen onzekere verplichtingen, voortkomend uit activiteiten/transacties in het verleden. Deze verplichtingen zijn onzeker qua omvang en/of tijdstip waarop ze zich voordoen, maar zijn redelijkerwijs in te schatten. Aan de vorming en hoogte van voorzieningen liggen bedrijfseconomische criteria ten grondslag. Bij de toelichting op de balans zijn de verschillende voorzieningen benoemd en wordt bij elke post een nadere toelichting op de ontwikkeling daarvan gegeven, waaronder een overzicht van de onttrekkingen en de toevoegingen.

Benodigd weerstandsvermogen

Om tot een onderbouwing van het benodigde weerstandsvermogen te komen wordt sinds 2010 de volgende werkwijze gehanteerd:

1. Identificeren risico's
2. Beoordelen en prioriteren risico's
3. Analyse van de risico's
4. Bepalen weerstandvermogen

Op basis van de hiervoor genoemde methode is destijds berekend dat het weerstandsvermogen € 4,1 miljoen moet zijn. Per ultimo 2016 is de omvang van de post reserve bedrijfsrisico € 3.855.000. Dit is exclusief het resultaat 2016. Hiermee voldoet het weerstandvermogen op de peildatum niet aan de oude berekende norm. In 2017 wordt een herberekening van het gewenste weerstandsvermogen gemaakt. Dit gebeurt op basis van het actuele risicoprofiel.

Toekomstscenario's en risicobeheersing

Bij de risico-inventarisatie, zoals hiervoor genoemd, is de in de Participatiewet voorziene afbouw van de (Rijks)subsidie tot ongeveer € 22.700 per SE in 2021 niet meegenomen. Dit betekent voor Laborijn in de komende jaren een oplopend negatief subsidieresultaat. De meerjarenraming laat zien dat we de eerstkomende jaren dit oplopend subsidietekort voor een groot deel kunnen opvangen door het verbeteren van het resultaat uit bedrijfsvoering, met name door het verbeteren van de opbrengsten.

Bestemmingsreserve

Er zijn drie bestemmingsreserves gevormd:

1. Bestemmingsreserve vakantiegeld en vakantiedagen;
2. Bestemmingsreserve fusie- en organisatiekosten;
3. Bestemmingsreserve nog te besteden Rijkssubsidiegelden.

Kengetallen

Gelet op artikel 11, derde lid van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, dienen in de Jaarstukken de volgende kengetallen te worden opgenomen:

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Het solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een Gemeenschappelijke Regeling heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte voor Laborijn bedraagt 1,56% (2016).

Kengetallen cf. art. 11 lid 3 BBV	2015	2016
netto schuldquote	-16,93%	-7,91%
netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-16,93%	-7,91%
Solvabiliteitsratio	61,75%	35,89%
Structurele exploitatieruimte	0,86%	1,56%

De kengetallen zijn in 2016 verslechterd door de - onvermijdelijke - balansverruiming als gevolg van de fusie.

Claims van derden, faillissement verbonden partijen en/of derde partijen

Er zijn er geen claims bekend die niet in de cijfers zijn verwerkt. En er zijn evenmin redenen of aanwijzingen dat de verbonden partijen, Stichting Talent voor werk en Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V. financiële problemen kennen of zelfs failliet (dreigen te) gaan.

De post Financiële vaste activa betreft nagenoeg uitsluitend leningen aan personeelsleden onder hypothecaire zekerheidsstelling. Sinds 2009 worden geen nieuwe leningen meer verstrekt.

4.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Voor het groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen en bijbehorende installaties is een voorziening getroffen. De voorziening is bedoeld voor het gelijkmatig spreiden van de onderhoudskosten over een langere periode. Voor het onderhoud aan de bedrijfsgebouwen en de terreininrichtingen is een meerjarig onderhoudsprogramma opgesteld. Dit programma, dat jaarlijks wordt geactualiseerd, vormt tevens de basis voor de Voorziening groot onderhoud. De verschillende posten zijn gebaseerd op offertes, ervaringscijfers een zo goed mogelijke inschatting. Het onderhoudsplan is opgesteld op basis van de vooronderstelling dat Laborijn blijft gehuisvest op de huidige locatie aan de Terborgseweg 106/110 in Doetinchem.

4.2.4 Financiering / Treasury paragraaf

In 2016 zijn geen belangrijke wijzigingen in de financiering opgetreden. De investeringen konden uit de aanwezige middelen worden gefinancierd. Op de langlopende lening werden de overeengekomen reguliere aflossingen gedaan. Er zijn geen langlopende borgstellingen of andere garanties verstrekt.

Ook in het jaar 2016 voldeden we zowel aan de wettelijke eisen voor wat betreft de kasgeldlimiet voor vlottende schulden als de renterisiconorm voor langlopende schulden. Hieronder volgt een berekening van de kasgeldlimiet en renterisiconorm.

Tabel 1: Kasgeldlimiet		(bedragen x 1.000)			
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
	Omvang begroting per 1 januari 2016	57.341	57.341	57.341	57.341
1	toegestane kasgeldlimiet:				
	- in %	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
	- in €	4.702	4.702	4.702	4.702
	Omvang vlottende korte schuld				
	- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
2	- schuld in rekening-courant	0	0	0	0
	- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
	- overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
	totaal vlottende korte schuld	0	0	0	0
	Vlottende schulden				
	- contante gelden in kas	1	1	1	1
3	- tegoeden in rekening-courant	4.000	4.400	3.200	3.800
	- overige uitstaande gelden	19	19	19	19
	totaal vlottende middelen	4.020	4.420	3.220	3.820
4	Totaal netto vlottende schuld (2) - (3)	-4.020	-4.420	-3.220	-3.820
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	4.702	4.702	4.702	4.702
	ruimte (1) + (4)	8.722	9.122	7.922	8.522

Tabel 2: Renterisiconorm en renterisico op vaste schuld		(bedragen x 1.000)	
		werkelijk	begroot
Renterisico op vaste schuld			
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a) - (1b)	-	-
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	-	-
3b	Nieuw verstrekte leningen	-	-
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a) - (3b)	-	-
5	Betaalde aflossingen	235	235
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-	-
7	Renterisico op vaste schuld (2) + (6)	-	-
Renterisiconorm			
8	Stand van de vaste schulden begin boekjaar	1.407	1.407
9	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%
10	Berekende renterisiconorm (8) x (9)	281	281
11	Toegestaan minimumbedrag	2.500	2.500
Toets renterisiconorm			
12	Te hanteren renterisiconorm (hoogste van 10 en 11)	2.500	2.500
13	Renterisico op vaste schuld (7)	-	-
14	Ruimte (12) - (13)	2.500	2.500

Uit de tabel is af te leiden dat Laborijn onder de renterisiconorm blijft.

4.2.5 Verbonden partijen

Om de kansen op regulier werk voor onze medewerkers te vergroten, nemen we deel in of richten we private bedrijven op. Vanuit het oogpunt van risicoafdekking en aansturing zijn de belangen in joint ventures, gericht op het samen met een marktpartij in de markt zetten van activiteiten, ondergebracht in Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V.

Per 31 december 2016 is Laborijn zowel bestuurlijk als financieel betrokken bij de volgende derde partijen:

Stichting Talent voor Werk

Algemene gegevens

Oprichtingsdatum: 2 oktober 2001

Inschrijvingsnummer handelsregister Kamer van Koophandel: 09123726

Plaats van vestiging: Doetinchem, 7005 BC Terborgseweg 106

Doel

De Stichting werd sinds 1 januari 2008 uitsluitend ingezet voor het werkgeverschap van het begeleidend personeel (van voormalig Wedeo). Deze werknemers werden vanuit de Stichting één-op-één gedetacheerd bij Laborijn. Deze constructie bood het voordeel dat medewerkers konden worden aangesteld onder het Burgerlijk Wetboek, in plaats van in de ambtelijke rechtspositie. Hierdoor kon het werkgeverschap rechtsreeks worden ingevuld, dus zonder gebruikmaking van een andere partij (detacheringsbureau).

In het kader van de samenvoeging van de activiteiten van voorheen Wedeo, ISWI en de afdeling Werk & Inkomen van de gemeente Doetinchem hebben alle medewerkers in dienst van de Stichting per 1 januari 2016 een ambtelijke aanstelling gekregen bij Laborijn. De Stichting heeft daarmee zijn functie verloren. Het liquidatieproces is in gang gezet en zal vermoedelijk in 2017 zijn afgerond.

Bestuurlijke betrokkenheid

Het Dagelijks Bestuur van Laborijn vormt tevens het bestuur van de Stichting.

Financiële betrokkenheid

Er bestaan per 31 december 2016 geen financiële verhoudingen tussen Stichting Talent voor Werk en Laborijn.

Resultaat en vermogen

Volgens het voorlopige Jaarrapport 2016 heeft de Stichting over het boekjaar 2016 een positief resultaat gerealiseerd ad € 28.870. Het eigen vermogen bedroeg per 31 december 2016, inclusief het resultaat over dat boekjaar, € 96.397 (31 december 2015: € 68.117).

De Stichting heeft geen vreemd vermogen.

Mabeon "De Achterhoek" Holding B.V.

Algemene gegevens

Oprichtingsdatum: 4 december 2007

Inschrijvingsnummer handelsregister Kamer van Koophandel: 09176672

Plaats van vestiging: Doetinchem, 7005 BC Terborgseweg 106

Doel

Het oprichten van, het deelnemen in, het beheren en adviseren van bedrijven en ondernemingen met als doel het verwezenlijken van de doelen van Laborijn met betrekking tot het verkleinen van de afstand van medewerkers tot de reguliere arbeidsmarkt.

Per 31 december 2016 neemt Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V. deel in de volgende vennootschappen:

- een belang van 34% in het re-integratiebedrijf BW Oost B.V.;
- een belang van 20% in het - machinale - groenbedrijf De Groenmakers B.V.;
- een belang van 100% in het re-integratiebedrijf Vakwerk.nu B.V..

Het 40% belang in schoonmaakbedrijf Mabeon Schoon Achterhoek B.V. is in januari 2016 verkocht.

Bestuurlijke betrokkenheid

Laborijn is 100% aandeelhouder van deze holding en heeft daarmee de volledige bestuurlijke bevoegdheid.

Financiële betrokkenheid

Laborijn is voor 100% aandeelhouder van de vennootschap. Het aandeel bestaat uit 8.990 gewone aandelen en 10 prioriteitsaandelen, elk met een nominale waarde van € 10. Alle aandelen luiden op naam.

Resultaat en vermogen

Volgens de voorlopige cijfers heeft Mabeon 'De Achterhoek' Holding B.V. over het boekjaar 2016 een resultaat gerealiseerd van ongeveer €13.000 negatief. Het eigen vermogen bedraagt per 31 december 2016, inclusief het resultaat over dat boekjaar, ongeveer € 108.000 (31 december 2015: € 122.356). De Holding heeft geen vreemd vermogen.

5. Jaarrekening

5.1 Balans per 31 december

(Bedragen x € 1.000)

Activa	Ultimo 2016	Ultimo 2015
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>	2.771	2.766
- Investerings met een economisch nut	2.771	2.766
<i>Financiële vaste activa</i>	1.087	1.734
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	19	19
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd >1 jaar	1.068	1.715
Totaal vaste activa	3.858	4.500
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	-	4
- Grond- en hulpstoffen	-	3
- Gereed product en handelsgoederen	-	1
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	12.669	5.228
- Vorderingen op openbare lichamen	6.322	542
- Rekening-courantverhouding met het Rijk	1.592	3.382
- Overige vorderingen	4.755	1.304
<i>Liquide middelen</i>	1.188	715
- Kassaldi	1	1
- Banksaldi	1.187	714
<i>Overlopende activa</i>	488	428
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	488	428
Totaal vlottende activa	14.345	6.375
Totaal generaal	18.203	10.875

(Bedragen x € 1.000)

Passiva	Ultimo 2016	Ultimo 2015
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	6.533	6.716
- Algemene Reserve	3.668	3.413
- Bestemmingsreserve	2.523	3.048
- Resultaat na bestemming	342	255
<i>Voorzieningen</i>	1.067	1.085
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	300	300
- Egalisatievoorzieningen	767	785
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar</i>	1.172	1.407
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.172	1.407
Totaal vaste passiva	8.772	9.208
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	8.511	1.470
- Overige schulden	8.511	1.470
<i>Overlopende passiva</i>	920	197
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	920	197
Totaal vlottende passiva	9.431	1.667
Totaal generaal	18.203	10.875

5.2 Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten	Begroting 2016			Werkelijk 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Inkomen	34.743	34.743	-	30.309	30.481	-172
Participatie	29.751	29.751	-	29.320	29.327	-7
Overige regelingen	644	644	-	691	695	-4
Gerealiseerde totaal saldo	65.138	65.138	-	60.320	60.503	-183
Inkomen				493		493
Participatie				21		21
Overige regelingen				11		11
Mutaties reserve				525		525
Gerealiseerde resultaat	65.138	65.138	-	60.845	60.503	342

De mutaties in de reserve bestaan uit

	313	transformatiekosten volgens transitienota
	212	gereserveerd vakantiegeld door invoering IKB
	<u>525</u>	

Het gerealiseerde resultaat bestaat uit

	157	verlofdagen overname personeel, toe te voegen aan reserve 2017
	-3	subsidiebestemming, te onttrekken aan reserve 2017
	187	resultaat 2016, toe te voegen aan reserve 2017
	<u>342</u>	

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording 2004 (BBV).

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn bij het overzicht van baten en lasten achterwege gebleven omdat in 2015 geen vergelijkende cijfers van toepassing zijn. Voor de balans zijn wel vergelijkende cijfers voorhanden en deze zijn wel weergegeven.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden. Op de grond wordt niet afgeschreven. Voor het overige vindt de afschrijving plaats op basis van een vast percentage van de aanschafprijs. De afschrijvingstermijnen kunnen per categorie verschillen afhankelijk van de levensduur. De maximum termijnen in jaren luiden als volgt:

Gebouwen	40
Voorzieningen aan terreinen	15
Installaties	15
Inventarissen	10
Machines	7-10
Vervoermiddelen	5-7
Automatiseringsapparatuur	3

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (nominale waarde) of indien van toepassing lagere marktwaarde.

Vorraden

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen, gebaseerd op de betaalde inkooprijzen. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en de betaalde inkooprijzen worden als bedrijfsresultaat verantwoord. De onderhanden werken worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, verminderd met op de balansdatum reeds voorzienbare verliezen. De vervaardigingsprijs omvat de verrekenprijzen van de grond- en hulpstoffen, de loon- en machinekosten en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Gereed product en halffabrikaten worden gewaardeerd tegen de fabricagekostprijs of, indien lager, tegen de verwachte marktwaarde. De fabricagekostprijs bestaat uit de kosten van de grond- en hulpstoffen, lonen, machinekosten en opslagen voor indirecte kosten. Voor het risico dat voorraden incourant zijn, wordt een voorziening in mindering gebracht.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Er is een voorziening voor dubieuze debiteuren getroffen. Deze voorziening wordt statisch bepaald en is in mindering gebracht op de post Handelsdebiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen en omvatten bank-, giro-, en kassaldi.

Algemene Reserve

De algemene reserve dient als buffer om eventuele toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserve

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het Algemeen Bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het Algemeen Bestuur.

Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerd resultaat is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves.

Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's

De overige voorzieningen zijn opgevoerd tegen de nominale waarde. In de paragraaf Toelichting op de balans zijn deze posten uitvoerig toegelicht.

Egalisatievoorziening

Deze voorziening heeft betrekking op het planmatig onderhoud en dient ter afdekking van grote fluctuaties in de onderhoudskosten van de bedrijfspanden. De jaarlijkse dotatie ten laste van de resultatenrekening is gebaseerd op de meerjarenraming van het planmatig onderhoud.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De leningen met een looptijd langer dan een jaar worden hieronder tegen de nominale waarde opgenomen, verminderd met de reeds gedane aflossingen. De bedragen die binnen een jaar vervallen worden onder de kortlopende schulden verantwoord.

Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende passiva

De hier verantwoorde schulden hebben een looptijd korter dan een jaar. Deze schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten

Netto omzet

De netto omzet betreft de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief de over de omzet geheven belastingen.

Grond- en hulpstoffen

De kosten van grond- en hulpstoffen worden berekend op basis van standaard verrekenprijzen of betaalde inkooprijzen. Hieronder zijn tevens de kosten voor uitbesteed werk opgenomen.

Overige opbrengsten

Hieronder zijn de opbrengsten voor de uitvoering van de gesubsidieerde regelingen opgenomen. Daarnaast zijn hieronder de bijdragen van de deelnemende gemeenten in de bestuurskosten opgenomen.

Loonkosten Wsw medewerkers

Hieronder zijn opgenomen de over het jaar verschuldigde salarissen, het betaalde vakantiegeld en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies. De ontvangen ziekengelden en WAO-uitkeringen, alsmede de baten uit hoofde van de WVA (Wet vermindering afdracht loonbelasting en premies voor de volksverzekeringen) zijn hierop in mindering gebracht.

Vervoerskosten en overige kosten Wsw medewerkers

De belangrijkste onder deze post opgenomen lasten zijn de vervoerskosten, de Arbo-kosten, kosten met betrekking tot opleiding en training en de kosten voor bijzondere voorzieningen voor deze groep medewerkers.

Begeleid Werken

Hieronder zijn opgenomen de loonkostensubsidies voor medewerkers die zijn geplaatst in de regeling Begeleid Werken.

Loonkosten ambtelijke medewerkers

Hieronder vallen de over het jaar verschuldigde salarissen, het betaalde vakantiegeld en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies verminderd met de ontvangen ziekengelden. Uitkeringen aan niet actief personeel zijn eveneens onder deze post opgenomen.

Rentebaten en –lasten

Onder deze post zijn de rentelasten over de leningen en over de rekening courant, verminderd met de rentebaten van de rekening courant en de verstrekte leningen, opgenomen.

Vennootschapsbelasting

Laborijn is sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Laborijn is echter vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting en heeft derhalve geen te betalen vennootschapsbelasting in haar jaarrekening opgenomen.

5.4 Toelichting op de balans

Activa

Materiële vaste activa	2016
<i>Investerings met een economisch nut</i>	
Boekw aarde op 1 januari	2.766
- Bij: investeringen	56
- Af: desinvesteringen	-
- Af: afschrijvingen	-118
- Mutatie investeringen onderhanden	67
Boekw aarde op 31 december	<u>2.771</u>

De investeringen in 2016 betreffen de inrichting van de nieuwe kantoren en meubilair voor het WerkLeerCentrum Ulft.

In bijlage 1 is de verloopstaat materiële vaste activa opgenomen.

De verzekerde waarde van de materiële vaste activa is als volgt:

- Gebouwen	15.650
- Inventaris	4.290
- Vervoermiddelen	100
	<u>20.040</u>

Financiële vaste activa	31-12-2016	31-12-2015
<i>Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen</i>		
- Mabeon "De Achterhoek" Holding BV	19	19
Boekw aarde op 31 december	<u>19</u>	<u>19</u>
<i>Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar</i>		
- Verstrekte hypothecaire leningen aan ambtelijk personeel	1.064	1.711
- Waarborgsommen	4	4
Boekw aarde op 31 december	<u>1.068</u>	<u>1.715</u>

Het verloop van de post hypothecaire leningen aan ambtelijk personeel is als volgt:

Boekw aarde op 1 januari 2016	1.711
- Af: ontvangen aflossingen	-647
Boekw aarde op 31 december 2016	<u>1.064</u>

De wet FIDO is in 2008 zodanig aangepast dat het verstrekken van nieuwe hypothecaire leningen aan werknemers met ingang van 1 januari 2009 niet langer is toegestaan. Per balansdatum hebben 11 (ex) medewerkers (2015: 16) één of meerdere hypothecaire geldlening(en) met een gemiddelde waarde van €96.680 per persoon (2015: €106.915). Laborijn heeft als zekerheid voor de verstrekte leningen het recht van eerste hypotheek op het onroerend goed waarvoor de leningen zijn verstrekt. De leningen zijn verstrekt binnen de criteria van NHG.

Vorraden	31-12-2016	31-12-2015
Grond- en hulpstoffen	-	3
Gereed product en handelsgoederen	-	1
Totaal	<u>-</u>	<u>4</u>

De eigen productie activiteiten zijn zodanig afgenomen, dat er per eind 2016 geen voorraden meer zijn.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2016	31-12-2015
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
- Gemeente Aalten	326	
- Gemeente Doetinchem	4.619	192
- Gemeente Oude IJsselstreek	1.239	132
- Gemeente Montferland	69	2
- Overige gemeenten en GR-en	69	216
	<u>6.322</u>	<u>542</u>

De vorderingen op de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek bestaan met name uit de nog te betalen kosten bedrijfsvoering, het tekort op het Buig budget en de afrekening bijzondere bijstand.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar (vervolg)	31-12-2016	31-12-2015
<i>Rekening-courantverhouding met het Rijk</i>	1.592	3.382

In het kader van de "w et financiering decentrale overheden (FIDO)" zijn lagere overheidsorganen sinds december 2013 verplicht overtollige liquide middelen bij het Rijk te deponeren (Schatkistbankieren).

<i>Overige vorderingen</i>		
- Handelsvorderingen	1.369	1.164
- Cliëntvorderingen	3.318	-
- Afrekening Wiw	32	30
- PC-prive project/fietsplan	18	58
- Overig	18	52
	<u>4.755</u>	<u>1.304</u>

Handelsvorderingen (bruto)	1.457
Af: voorziening voor dubieuze debiteuren	<u>-88</u>
	1.369

Cliëntvorderingen (bruto)	7.200
Af: voorziening voor dubieuze debiteuren	<u>-3.882</u>
	3.318

Cliëntvorderingen bestaan enerzijds uit vorderingen die ontstaan zijn doordat er ten onrechte bijstand is verstrekt die wordt teruggevorderd en anderzijds uit verstrekte leningen, met name aan zelfstandigen in het kader van de Bbz.

Bij de ontvangen aflossing lening Bbz moet 75% afgedragen worden aan het Rijk.

De overige 25% en de terugontvangsten van teveel verstrekte bijstand, moeten worden afgedragen aan de gemeenten.

Het totale bedrag van € 3,3 milj is daarom ook terug te vinden onder de vlottende schulden.

Liquide middelen	31-12-2016	31-12-2015
<i>Kassaldi</i>	1	1
<i>Banksaldi</i>	1.187	714
	<u>1.188</u>	<u>715</u>

Overlopende activa	31-12-2016	31-12-2015
- Nog te ontvangen bonussen Begeleid Werken	193	224
- Nog te factureren opbrengsten	111	
- Cliëntvoorschotten	41	
- Overig	143	204
	<u>488</u>	<u>428</u>

Passiva

Eigen vermogen	2016
<i>Algemene reserve</i>	
Saldo op 1 januari	3.413
- Bij: bestemming resultaat vorig boekjaar	255
- Af: naar bestemmingsreserve	-
Saldo op 31 december	3.668

Overeenkomstig het besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 8 juli 2016 is het resultaat over 2015 toegevoegd aan de Algemene Reserve.

<i>Bestemmingsreserve</i>	
Saldo op 1 januari	3.048
- Bij: Toevoeging	
- Af: onttrekking reservering vakantiegelden ivm w ijziging lkb	-212
- Af: onttrekking kosten fusie/transitie	-313
Saldo op 31 december	2.523

Omschrijving bestemmingsreserve	Vakantiegelden/vakantiedagen	Transformatie-kosten	Rijkssubsidie-gelden	Totaal
Saldo 1 januari 2016	2.010	610	428	3.048
- Onttrekking 2016	-212	-313	-	-525
- Toevoeging 2016	-	-	-	-
Saldo 31 december 2016	1.798	297	428	2.523

Vakantiegelden/vakantiedagen

Deze reserve is gevormd om aan toekomstige verplichtingen uit hoofde van rechten op vakantiegelden en -dagen te kunnen voldoen. In het kader van de invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB) dient de reservering vakantiegeld voor ambtelijke medewerkers als overlopende passiva te worden verantwoord, derhalve is deze onttrokken aan de reserve.

Transformatiekosten

Deze reserve is bestemd voor de extra kosten die samenhangen met de vorming en transformatie van de nieuwe organisatie Laborijn. In 2016 is deze reserve met € 313.000 afgenomen. Dit betreft 1/3 van de totaal uitgegeven transformatiekosten, het overige deel is volgens afspraak door de Gemeente Doetinchem en Oude IJsselstreek betaald.

Rijkssubsidiegelden

Deze reserve is gevormd om mogelijke toekomstige tekorten op de SW-subsidie op te kunnen vangen.

Resultaat na bestemming

Saldo op 1 januari	255
- Af: bestemming resultaat vorig boekjaar	-255
- Bij: resultaat lopend boekjaar	342
Saldo op 31 december	342

Het Algemeen Bestuur dient de bestemming van het resultaat van het lopend boekjaar nog vast te stellen, zie paragraaf 1.3.

Voorzieningen	2016
---------------	------

Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's

Voorziening milieukosten

Saldo op 1 januari	300
- Bij: toevoeging ten laste van het resultaat	-
- Af: onttrekkingen	-
Saldo op 31 december	300

Het betreft hier een voorziening voor de verwijdering van een grondwaterverontreiniging onder "oud" terrein aan de Terborgseweg en een soortgelijke, maar minder omvangrijke verontreiniging onder het in 2002 aangekochte terrein, eveneens aan de Terborgseweg. Deze voorziening is nog steeds actueel. Er wordt nog steeds onderzocht hoe de toekomstige huisvesting van Laborijn vorm gaat krijgen. In het geval van ver(nieuw)bouw is deze voorziening nodig voor het toekomstbestendig maken van de locatie. In het geval van verhuizing is deze post relevant voor het verkoopgereed maken van het object.

Egalisatievoorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Saldo op 1 januari	785
- Bij: toevoeging op basis van de begroting	-
- Af: onttrekking kosten fusie/transitie	-
- Af: vrijval op basis van actualisatie	-18
- Bij: toevoeging op basis van actualisatie	-
Saldo op 31 december	767

Dit betreft een voorziening voor het egaliseren van de kosten voor toekomstig groot onderhoud. Het meerjarig onderhoudsplan voor de bedrijfsgebouw en is, evenals voorgaande jaren, de basis voor de vaststelling van de benodigde voorziening per 31 december 2016. De verschillende posten zijn gebaseerd op ontvangen offertes of op basis van een zo goed mogelijke inschatting ("best guess"). Er worden nog steeds meerdere huisvestingsalternatieven onderzocht. Het onderhoudsplan is opgesteld op basis van de veronderstelling dat de organisatie op de huidige locatie blijft gehuisvest.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	2016
--	------

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Saldo op 1 januari	1.407
- Af: aflossingen	-235
Saldo op 31 december	1.172

De totale rentelasten in 2016 over deze leningen was € 53.000 (2015: € 64.000).

Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2016	31-12-2015
---	------------	------------

Overige schulden

- Crediteuren	1.757	549
- Nog te betalen belastingen en sociale lasten	1.806	867
- Nog te betalen re-integratie	154	
- Schulden cliënten (terugbetalingsverplichting Rijk)	1.414	
- Schulden cliënten (terugbetalingsverplichting gemeenten)	1.904	
- Nog te betalen/ontvangen Wsw subsidie	-270	
- Betalingen onderweg	1.677	
- Overig	69	54
	8.511	1.470

De post crediteuren bestaat onder andere uit de uitvoeringskosten ondersteuning ICT en meerdere crediteuren in verband met de inrichting van de organisatie.

Overlopende passiva	31-12-2016	31-12-2015
- Nog te betalen rente	37	44
- Overige nog te betalen kosten	883	153
	<u>920</u>	<u>197</u>

De post "overige nog te betalen kosten" bestaat voornamelijk uit het saldo per 31 december van het Sectorplan (€ 386.255) en de nog te betalen kosten per einde boekjaar.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Uit hoofde van afgesloten langlopende contracten is Laborijn op jaarbasis ongeveer € 600.000 verschuldigd. Hieronder vallen o.a. de afgesloten verzekeringen (brand- en bedrijfsschade en vervoermiddelen), de leasecontracten, huurverplichting. De looptijd van de contracten varieert van 1 tot 5 jaar.

Langlopende contracten 2016 e.v.

	Looptijd (max)	Jaarkosten
Verzekeringen	1-1-2021	€ 94.580
Leasecontracten auto's	1-9-2019	€ 112.366
Huur	31-12-2019	€ 276.534
Overig	10-3-2020	€ 114.276

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma Inkomen	Begroting 2016			Werkelijk 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bijstand		29.333	-29.333		26.109	-26.109
Bedrijfsvoering		5.410	-5.410		4.372	-4.372
Bijdrage BUIG- budget	29.333		29.333	26.109		26.109
Bijdrage gemeenten Bedrijfsvoering	5.410		5.410	4.200		4.200
Gerealiseerde totaal saldo	34.743	34.743	-	30.309	30.481	-172
Mutaties reserve				493		493
Gerealiseerde resultaat	34.743	34.743	-	30.802	30.481	321
Programma Participatie	Begroting 2016			Werkelijk 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Re-integratie		2.739	-2.739		2.434	-2.434
SW		21.606	-21.606		21.991	-21.991
Bedrijfsvoering		235	-235		186	-186
Opbrengsten SW	6.340		6.340	5.727		5.727
Dekking Bedrijfsvoering		5.171	-5.171		4.716	-4.716
Bijdrage re-integratiebudget	2.739		2.739	2.434		2.434
Bijdrage SW-budget	20.437		20.437	20.980		20.980
Bijdrage gemeenten Bedrijfsvoering	235		235	179		179
Gerealiseerde totaal saldo	29.751	29.751	-	29.320	29.327	-7
Mutaties reserve				21		21
Gerealiseerde resultaat	29.751	29.751	-	29.341	29.327	14
Programma Overige regelingen	Begroting 2016			Werkelijk 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bbz/Bijzondere bijstand		541	-541		601	-601
Bedrijfsvoering		103	-103		94	-94
Bijdrage gemeenten	541		541	601		601
Bijdrage gemeenten Bedrijfsvoering	103		103	90		90
Gerealiseerde totaal saldo	644	644	-	691	695	-4
Mutaties reserve				11		11
Gerealiseerde resultaat	644	644	-	702	695	7

Programma Inkomen

Bij het Programma Inkomen zijn de gerealiseerde lasten circa € 4,2 miljoen lager dan begroot. Dit komt doordat in de begrote lasten de lasten van de gemeente Aalten zijn opgenomen. De lasten van de gemeente Aalten mogen niet worden opgenomen in de jaarrekening van Laborijn, omdat Laborijn de werkzaamheden voor vanuit het Programma Inkomen voor de gemeente Aalten middels een dienstverleningsovereenkomst (DVO) heeft uitgevoerd. De rapportageregels van het BBV schrijven voor dat de realisatiecijfers van de gemeente Aalten in de jaarrekening van die gemeente worden verantwoord.

De gerealiseerde baten zijn in totaal € 3,9 miljoen lager dan de begrote baten. Dit komt met name doordat de 'bijdrage BUIG-budget' en de 'bijdragen gemeenten bedrijfsvoering' voor de gemeente Aalten niet in de gerealiseerde baten opgenomen mogen worden volgens de regels van het BBV.

De conclusie is dat de baten en lasten binnen het Programma Inkomen rechtmatig zijn.

Programma Participatie

De gerealiseerde baten en lasten van het Programma Participatie zijn ruim 4 ton lager dan begroot. Ook dit is gelegen in het feit dat in de begroting de re-integratiebijdragen en re-integratielasten van de gemeente Aalten zijn opgenomen. De werkelijke gerealiseerde baten en lasten van 2016 moeten volgens het BBV exclusief de gemeente Aalten verantwoord worden (zie hiervoor). Dit verklaart de afwijking in de baten en lasten.

De conclusie is dat de baten en lasten binnen het Programma Participatie rechtmatig zijn.

Programma overige regelingen

De werkelijke lasten van het Programma overige regelingen zijn ruim € 50.000 hoger dan de begrote lasten. De oorzaak hiervan is dat in de gemeente Oude IJsselstreek meer overbruggingsuitkeringen verstrekt zijn aan statushouders en dat er meer aanvullende bijstand aan jongeren jonger dan 21 jaar is verstrekt. Aan inwoners van de gemeente Doetinchem is € 50.000 meer uitgegeven aan individuele inkomenstoelage dan begroot.

Tegenover deze hogere werkelijke lasten staan ook hogere werkelijke baten dan begrote baten. Deze hogere werkelijke baten zijn ontstaan doordat de gemeenten Doetinchem en Oude IJsselstreek meer hebben bijgedragen om de hogere werkelijke lasten te dekken.

De conclusie is dat de baten en lasten binnen het Programma overige regelingen rechtmatig zijn.

Vennootschapsbelasting

Overheidsondernemingen, zoals ook Laborijn, zijn per 1 januari 2016 belastingplichtig geworden voor de vennootschapsbelasting. Onder bepaalde voorwaarden kan hiervoor een beroep worden gedaan op volledige vrijstelling. Laborijn is van mening dat zij aan die voorwaarden voldoet en daardoor vrijgesteld is voor de vennootschapsbelasting. In 2016 heeft Laborijn aan de Belastingdienst gevraagd om dit schriftelijk te bevestigen. Tot op heden is deze bevestiging nog niet ontvangen.

WNT-verantwoording 2016 Laborijn

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Laborijn van toepassing zijnde algemene regelgeving van bezoldigingsmaxima.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Laborijn is € 179.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking

Naam	Functie	Van	T/m	Omvang dienstverband	Beloning (Loon incl. VT/EJU/Levensloop/ Pers. toelagen)	Door werkgever vrijw. illig betaalde SV-premies	Belastbare kostenvergoedingen	Voorziening- en betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen
de heer F.H.T. Langeveld	voorzitter AB/DB	1-1-2016	31-12-2016	nvt	€ 0,00	nvt	nvt	nvt	nvt
de heer P. van de Wardt	lid AB/DB	1-1-2016	31-12-2016	nvt	€ 0,00	nvt	nvt	nvt	nvt
de heer C.J. Telder	lid AB	1-1-2016	31-12-2016	nvt	€ 0,00	nvt	nvt	nvt	nvt
de heer L.G. Kuster	lid AB	1-1-2016	31-12-2016	nvt	€ 0,00	nvt	nvt	nvt	nvt
mevrouw I.T.J.M. Wolsing	lid AB	1-1-2016	31-12-2016	nvt	€ 0,00	nvt	nvt	nvt	nvt
de heer A.J.H. Arntz	waarnemend algemeen directeur* / directeur bedrijfsvoering	1-1-2016	31-12-2016	1 FTE	€ 101.042)**	0	€ 3.750	€ 14.065	0
de heer B. van den Berg	directeur werk en ontwikkeling	1-1-2016	1-2-2016	1 FTE	€ 9.971)**	0	€ 462	€ 1.114	0

)* waarnemend algemeen directeur tot 1 februari 2016

)** inclusief verkoop reguliere verlofdagen en uitruil reiskosten

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Naam	Functie	Van	T/m	Omvang dienstverband	Aantal kalendermaanden waarin functievervulling vóór 2016	Aantal kalendermaanden waarin functievervulling in 2016	Aantal uren functievervulling in 2016	Individueel WNT-maximum	Uitgekeerde bezoldiging in 2016
de heer R.C.W. Winter	lid DB extern	14-4-2016	31-12-2016	nvt	nvt	8,5	nvt	€ 168.000	€ 6.375
mevrouw J.E. Talstra	algemeen directeur	1-2-2016	31-12-2016	nvt	nvt	11	nvt	€ 228.000	€ 118.064

5.6 De bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (Sisa)

		Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017							
SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2016 Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (Sisa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoord hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 06	
			1 060222 Gemeente Doetinchem	€ 16.011.836	€ 234.592	€ 1.010.469	€ 1.734	€ 91.206	
			2 061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 8.149.065	€ 173.392	€ 820.591	€ 2.016	€ 130.518	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 11		
				1 060222 Gemeente Doetinchem	€ 0	€ 156.589	€ 25.962	€ 0	
				2 061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0	€ 29.354	€ 2.092	€ 0	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW)					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 12	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 14				
				1 060222 Gemeente Doetinchem	€ 124.060	€ 0			
				2 061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 28.409	€ 0			
SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) deel	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 06	
			1 060222 Gemeente Doetinchem	€ 146.269	€ 138.800	€ 13.340	€ 151.873	€ 68.256	
			2 061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 91.263	€ 101.850	€ 1.279	€ 110.022	€ 45.947	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004				
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 10			
				1 060222 Gemeente Doetinchem	€ 0	€ 0	€ 0		
				2 061509 Gemeente Oude IJsselstreek	€ 0	€ 0	€ 0		

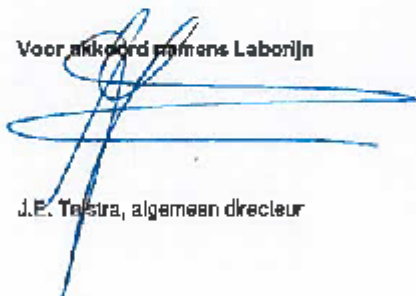

Verantwoordingsinformatie Waw 2016 Laborijn (excl. HKZ)

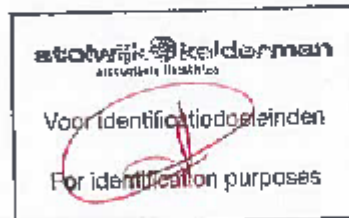
Uniek nummer gemeente(n)	Gemeente (01)	Indicator C	Indicator D
		Het totaal aantal gereguleerde arbeidsplaatsen voor gereguleerde inwoners in 2016 uitgedrukt in arbeidsplaatsen	Het totaal aantal gereguleerde begeleid werkplaatsen voor gereguleerde inwoners in 2016 uitgedrukt in arbeidsplaatsen
59	Achterspegelen	0,56	0,00
197	Aellen	3,74	1,00
221	Doesburg	0,77	0,75
222	Doelincrom	343,57	20,08
297	Zalibommel	0,33	0,00
299	Zevenaar	3,50	0,00
346	Rhenen	1,00	0,00
1409	Oude Aaelseek	201,78	10,40
1735	Hof van Twente	0,92	0,00
1858	Berkelland	0,50	0,00
1876	Bronckhorst	4,42	0,00
1955	Montferland	108,99	10,08
Totaal		741,03	42,23

Voor akkoord namens Laborijn

Waarmerk accountant

J.E. Teistra, algemeen directeur

6. Overige gegevens

6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

6.2 Normenkader en controletoleranties

Normenkader

Per 1 januari 2014 dient op grond van artikel 213 van de Gemeentewet de accountant behalve een getrouwheidsonderzoek naar de jaarrekening ook een rechtmatigheidsonderzoek naar de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties uit te voeren.

Het Algemeen Bestuur heeft in zijn vergadering van 8 juli het normenkader ten behoeve van de financiële rechtmatigheid voor 2016 vastgesteld. Wetten in formele zin worden vanuit buiten opgelegd en zijn daardoor niet beïnvloedbaar door het Algemeen Bestuur. Deze vallen dus te allen tijden onder het normenkader. Onderstaand worden de belangrijkste genoemd:

- Grondwet;
- Gemeentewet;
- Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Burgerlijk Wetboek;
- Algemene Wet Bestuursrecht;
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en daarbij behorende regelingen/ protocollen;
- Ambtenarenwet;
- CAR/UWO;
- Cao SW;
- Wet bescherming persoonsgegevens;
- Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI);
- Besluit begroting en verantwoording (Bbv);
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);
- Single Information Single Audit (Sisa);
- Participatiewet;
- Wet IOAW;
- Wet IOAZ;
- Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen (Bbz)
- Wet kinderopvang;
- Wet inburgering;
- Wet financiering decentrale overheden (Fido) en aanverwante regelingen (Ruddo);
- Wijzigingswet Wet financiering decentrale overheden (schatkistbankieren);
- Fiscale en sociale wetgeving;
- Regels omtrent Europese en nationale aanbesteding;
- Wet Normering Topinkomens (WNT);
- Wet Markt en Overheid.

Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur expliciet de nadere (interne) regelgeving vastgesteld. De volgende interne verordeningen c.q. regelgeving vallen voor het jaar 2016 onder het normenkader van de financiële rechtmatigheid:

- Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn;
- Financiële verordening Laborijn (ex art. 212);
- Controleverordening Laborijn (ex art. 213);
- Mandaatbesluit directeur Laborijn;
- Register verleende ondermandaten.

Controletoleranties

De volgende goedkeurings- en rapportagetoleranties zijn door het Algemeen Bestuur in zijn vergadering van 8 juli vastgesteld:

- 1% van de lasten voor fouten;
- 3% van de lasten voor onzekerheden in de controle.

Deze toleranties gelden zowel voor de getrouwheid als voor de rechtmatigheid.

Tevens zal aan de accountant de opdracht worden verstrekt om bij fouten en/of onzekerheden van € 50.000 of hoger zijn bevindingen hierover te rapporteren in het 'Rapport van bevindingen naar aanleiding van de accountantscontrole'.

6.3 Samenstelling bestuur per 31 december 2016

Algemeen Bestuur

namens de Gemeente Doetinchem

De heer F.H.T. Langeveld, voorzitter

De heer C.J. Telder

namens de Gemeente Oude IJsselstreek

De heer P. van de Wardt

De heer L.G. Kuster

namens de Gemeente Montferland

Mevrouw I.T.J.M. Wolsing

namens Laborijn

De heer A.J.H. Arntz, secretaris van 1 januari tot en met 31 januari

De heer B. van den Berg, adviseur van 1 januari tot en met 31 januari

Mevrouw J.E. Talstra, secretaris vanaf 1 februari tot en met 31 december

De heer A.J.H. Arntz, adviseur vanaf 1 februari tot en met 31 december

Dagelijks Bestuur

De heer F.H.T. Langeveld, voorzitter

De heer P. van de Wardt, lid

De heer R.C.W. Winter, extern lid

6.4 Samenstelling Tijdelijke Ondernemingsraad per 31 december 2016

Tijdelijke Ondernemingsraad

In 2016 is gewerkt met een Tijdelijke Ondernemingsraad, in de aanloop naar de verkiezingen in 2017.

De samenstelling was eind 2016 als volgt:

De heer H.C. Westerveld, voorzitter
De heer J.B.L. Wissink, vice-voorzitter
Mevrouw E. Jezeer, secretaris
De heer W.J.H.G. Bultink
De heer D. Dimmendaal
Mevrouw B.M. Huls
De heer W. Mulder
De heer O. Sahin
Mevrouw F.J. Siebenheller-van Klinken
Mevrouw A. Stortenbeeker

Vanaf 1 oktober 2016 wordt de Ondernemingsraad ondersteund door een ambtelijk secretaris, mevrouw A.C. Ende.

Tijdelijke Onderdelencommissie

De Ondernemingsraad werkt met een Onderdelencommissie voor de behandeling van onderwerpen die specifiek op de SW-medewerkers van toepassing zijn.

De verbinding tussen de Ondernemingsraad en de Onderdelencommissie wordt gelegd door twee vertegenwoordigers die zowel in de Ondernemingsraad als de Onderdelencommissie zitting hebben.

De samenstelling van de commissie was eind 2016 als volgt:

De heer H.C. Westerveld, voorzitter
De heer O. Sahin
De heer M. Floors
Mevrouw W.M. Wijnands-Esman
Mevrouw B.K.H. Wilke-Besselink

Bijlage 1 Verloopoverzicht materiële vaste activa

	Grond	Voorzie-ningen	Bedrijfs-gebouwen	Machines	Installaties	Inventaris	Vervoer-middelen	Hard- en software	Totaal
Aanschafwaarde per 1-1-2016	1.130	362	3.607	547	904	649	260	684	8.143
Investerings in 2016	-	-	-	-	-	75	-	-	75
Desinvesteringen in 2016	-	-	-	3-	-	19-	67-	-	89-
Aanschafwaarde per 31-12-2016	1.130	362	3.607	544	904	705	193	684	8.129
Cumulatieve afschrijving per 1-1-2016	-	204	2.254	520	831	624	260	684	5.377
Afschrijving 2016	-	13	88	7	6	4	-	-	118
Terugboeken afschrijving desinvesteringen 2016	-	-	-	3-	-	-	67-	-	70-
Cumulatieve afschrijving per 31-12-2016	-	217	2.342	524	837	628	193	684	5.425
Boekwaarde per 1-1-2016	1.130	158	1.353	27	73	25	-	-	2.766
Onderhanden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde incl. onderhanden	1.130	158	1.353	27	73	25	-	-	2.766
Boekwaarde per 31-12- 2016	1.130	145	1.265	20	67	77	-	-	2.704
Onderhanden	-	-	-	-	-	67	-	-	67
Boekwaarde incl. onderhanden	1.130	145	1.265	20	67	144	-	-	2.771

Bijlage 2 Incidentele baten en lasten

Hieronder wordt het overzicht van incidentele baten en lasten weergegeven. Tot de incidentele baten en lasten worden de baten en lasten gerekend die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Derhalve is dit overzicht niet één op één aan te sluiten met de post incidentele lasten/baten die onder de facilitaire kosten zijn verantwoord.

Incidentele baten en lasten	Baten	Lasten
Incidentele dienstverlening	991.558	
Ontrekking aan bestemmingsreserve	524.730	
Verlofdagen overgenomen personeel	157.371	
Vrijval WVA 2008-2013	60.000	
Goodwill Groenmakers voorgaande jaren	60.000	
Resultaat desinvesteringen	21.000	
Vrijval advieskosten 2015	15.000	
Overige baten	8.000	
Transformatiekosten		312.665
Inhuur tijdelijk personeel		266.951
Vakantiegeldreservering invoering lkb		212.065
Mutaties voorziening debiteuren		38.000
Overname auto's		17.000
Subsidiebestemming		2.662
Totaal	1.837.659	849.343
Resultaat jaarrekening 2016	341.686	
Incidentele baten	-1.837.659	
Incidentele lasten	849.343	
Structureel en reëel resultaat 2016	-646.630	

